

Röck István gépgyára

Pesten, soroksári-utca 20-dik szám alatt

ajánlja a készletben levő

hordozható cséplőgépeit tisztító és zsákoló szerkezettel,

hozzá tartozó 6 lovas, erős szerkezetű hordozható könnyű járatu járgányait,

továbbá

Hentzmann és amerikai cséplőgépeit 2, 3, 4 lóerőre járgánnyal együtt.

Különböző ekéit, vető- és aratógépeit, szénagyűjtőit.

Szeceksavagó-gépeit, kéz- vagy lóerő után, répvágóit, kukorica-morzsolóit, minden nagyságu zuzó-gépeit, bor-, olaj- és tőpörtő-sajtóit, sóórlóit;

valamint

locomobiljeit cséplőgéppel,

fekvő **gőzgepeit, kazánnal** együtt;

ÖRLŐMALMAIT ló- és gőzerőre, tisztítóval vagy a nélkül, valamint minden nagyságu vízszivattyúit. Gyártmányai szilárdsága és czélszerűségeért kezeskedik.

RÖCK ISTVÁN, gyártulajdonos.

1257 (1-6)

A „VICTORIA” biztosító-társaság,

mely Kolozsvárott 1865. évben alakultván, 1870. számlájára szerint máris

3.200.000,059 ft. 54 kr. biztosítéki alappal bír.

Biztosításokat elfogad:

I. Tűzkárok ellen.

II. Szállítmányi árak, utoni elkárosodás ellen.

III. Jégkárok ellen, mindennemű terményekre. Végre:

IV. az ember életére,

minden módozatokban a legkedvezőbb feltételek és olcsó díjak mellett.

Életbiztosítási példák:

I. Ha valaki családjának vagy kedvezményezettjének halála esetén fizetendő 1000 ft. tőkét biztosítani ohajt, fizet:

Egy 25 éves 19 ft. 70 kr., egy 40 éves 31 ft. 70 kr., egy 55 éves 59 ft. 30 kr.
 » 30 » 22 » 70 » » 45 » 39 » 10 » » 60 » 75 » 60 »
 » 35 » 27 » 20 » » 50 » 47 » 60 » » 65 » 103 » 50 »
 évenkénti díjat.

II. Ha valaki gyermekének 18., 20. vagy 24. korévbán fizetendő 1000 ft. kiházasítási vagy neveltetési tőkét biztosítani ohajt, fizet:

Egy 1 éves gyermektől 18 korévig 20 korévig 24 korévig
 40 ft. 20 kr. 33 ft. 60 kr. 24 ft. 70 kr.
 » 2 » » 44 » 10 » 36 » 70 » 26 » 50 »
 » 3 » » 48 » 50 » 40 » 10 » 28 » 80 »
 évenkénti díjt. A gyermek elhalálása esetén a befizetett díjak visszatérítetnek.

III. Ha egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyik elhalálásaakor, a tuló részére fizetendő 1000 ft. biztosítási ohajt, fizet 31 ft. 30 kr. évenkénti díjt. Ezenkívül elfogadja a

tulélési csoportok (Assotiatio) biztosításait is.

Minden biztosítási miveleteknél a biztosítottak, már az első évtől kezdve a társaság 50% nyereségben részesítetnek.

Egyéb módozatokra nézve s különben is mindenekben bővebb felvilágosítással szolgálnak a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és

a „Victoria” biztosító-társaság

vezérügynöksége Pesten, (régí posta-utca 2. sz., 2. emelet).

Utannomás nem díjazatik. 1189 (8-26)

Mindennemű

veteménymagvak,

ugymint: gazdasági-, főzelék-, fa- és virág-magvak, a csiráképesség biztosítása mellett a legjobb minőségben s legolcsóbb áráért kaphatók:

Hoffmann J.,

1256 (2-4)

magkereskedésben Pesten, a „vetőböz” kishid-utca sarkán, az „angol királynőhez” czimzett szállóban.

Árjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek meg.

40,000 szál

szőlőveszszó kapható következő árakban **Recsky András** urnál pusztá Tobik, ut. posta Tisza-Roff.

1000 szál sima piros dinka, helyben 5 ft.
 a vasúthoz szállítva 6 »
 1000 szál fekete török, helyben 4 »
 a vasúthoz szállítva 5 »
 1000 muskotály és más csemege
 veszszó, helyben 10 »
 a vasútra 11 »
 ezen utóbbira minden egyezzerre 100
 darab adatik ráadásul, nemkülönbén
 megjegyeztek miként a vasúthoz ke-
 veszebbet mind 2000 darabot szállítani
 nem lehet. 1250 (2-2)

Muraközy László,

köz- és váltóügyvéd s volt pest-
 megyei főügyész, barátival s ismerőscivel tiszteletteljesen tudatja: hogy folyó évi február 15-ke óta lakását a cukor-utca 5. sz. házába helyezte át, s ugyanitt ügyvédi irodáját újból megnyitotta. 1255 (2-3)

Kelt Pesten, 1872. febr. 20-án.

Szepes-kárpáti növény-kivonat

Dr. Fáykiss K.-tól Késmárkon, tüdő- és mellbetegek számára.

A szepesi Kárpáthegység Flórájából a leggondosabban gyűjtött és kitünőn alkalmas növényekből készitve, mint jeles hatású és a legjobb eredményektől kísért szer köhögés, rekedtség, a nyelő- és légző-szerek könnyebb hurutos ingerinél, görcsös, ideges, fullasztó köhögési rohamoknál, szűkmellűség, oldalnyílalás, időszaki tüdő-hurutnál, a tüdő-betegek gyöngítő izadásainál; sőt a táp-működés nedveinek halmozódása által előidéztett betegségekben, ugyszintén gyomor- és a test általános elgyöngülésénél is.

Hasonló hatással bírnak a dr. Fáykiss-féle kárpáti növény-thea és a szepes-kárpáti növény-cukorkák. Árak: 1 üveg kivonat 75 kr.; 1 csomag thea 25 kr.; 1 doboz cukorka 35 kr. E cikkek megrendelhetők magánál a készítőnél **Fáykiss József** gyógyszerésznél Késmárkon (Felső-Magyarország). Pesten: **Török József** gyógyszerésztársában, király-utca 7. sz., **Thallmayer A.** és társánál és **Kochmeister Frigyesnél.** 1229 (7-10)

Egy nevelőnő,

ki a szaktudományokon kívül a magyar-, német- és francia nyelv tanításával is foglalkozik, nemkülönbén kézi-munkák tanítására is ajánlkodik, elhelyezést keres. 1249 (3-3)

Értekezhetni levél által, vagy személyesen, **T. M.** betük alatt Aradon, déli-utca 15. alatt.

Haszonbéri hirdetés.

A sárospataki malomkő-bánya birtokosság, folyó év április 4-én Sárospatakon tartandó nyilvános árverésen, bányabirtokát 12 évre haszonbérbe adja. A haszonbér folyó év június első napjától kezdve 1884. év május 31-ik napjáig tart. A részletes feltételek nálam, mint a birtokosság jegyzőjénél, bármikor megtekinthetők; kívánatra postán elküldhetők. 1247 (3-8)

Sárospatak, febr. 10-én. 1872.

Antalfi János.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-dik szám alatt) megjelent és minden hiteles könyvkereskedőnél kapható:

Medve Imre.

A magyar gazdasszony teendői

a közéletben, házban és konyhában.

Kézi- és segédkönyv nők és hajadonok számára.

Második kiadás. (332 lap, nagy 8-rét) füzve 2 ft.

Nagy készlet

a legczélszerűbb szabadalmazott

SZOBA-ÜRSZÉKEKBŐL,
anglész és ürszékszárakból,
 továbbá: ezerszeresen megpróbált szabadalmazott

kémény-fedélzetekből,

melyek

használatával a füst eltávolittatik 1 darab ára

10 ft.

Folytonosan készletben találhatók: **fürdőkádak, ülő- és zuhanyfürdő-készülékek.**

Miksits Károly, bádigos-mester.

1232 (4-6)

Raktár: Rózsáter 2. sz. alatt.

10-ik szám.

Tizenkilencedik évfolyam.

Pest, márczius 10-én 1872.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokak illetőleg: Egy négyszor hasábotzott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krajczárba számítottak. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésmegyetek elfogad Bécsben: **Oppelik Alajos,** Wollzeile Nr. 22. és **Haasenstein és Vogler,** Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Bartal Antal.

A mai fiatal nemzedék már nem emlékezik, de mi középidéjük s öregebbek még jól tudjuk azt az időt, mikor Magyarországon minden tudományos mivelttség, csaknem kizárólag a régi klasszikai — különösen a latin nyelv köntösében járt s az ó görög és római írók ismeretére szoritkozott. Az iskolában latinul tanultunk; nemcsak hogy a latin nyelv volt a főtantárgy, de azt a keveset is, a mit más tantárgyból tanultunk, latinul tanultuk, a latin levén a kizárólagos előadási nyelv minden studiumra. Egész eruditióknk a régi klasszikusok ismeretében állott. Nem mondhatjuk ugyan, hogy azért valódi klasszikai mivelttséggel bírtunk volna, mert a régiség nagy íróinak is inkább külső megértése, mint eszméik s érzelmeik benső elsajátítása volt a kitűzött czél; eszményi légkörük nem hatotta át eszmévilágunkat, s a beszéd, melyet tördeltünk, inkább konyhádiákság volt, mint Cicero ékes nyelve. De azért elfoglalta egész időnköt, igénybe vette minden tehetségünket, s elhittette velünk, hogy tudósok vagyunk, mert latinul beszélgettünk. Sokkal kevesebbet, de sokkal jobban tanulni hasznosabb lett volna.

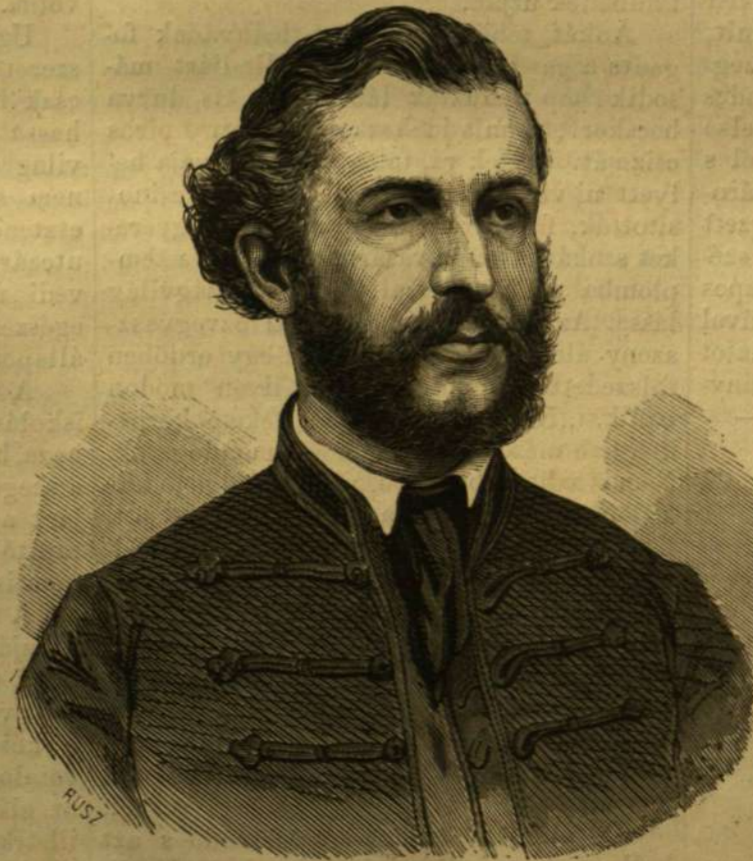
Ez az idő elmult, s mint minden tulhajtás a beálló ellenhatásban bünteti meg magát: most már nagyon is elhanyagoljuk a jó klasszikusokat. Nem élvezzük Horáczt, nem lelkesít Cicero, nem értjük Tacitus tömör irályát. A gyakorlati angol az oktatás és nevelés alapjául a klasszikai mivelttséget teszi a nélkül, hogy az exact tudományokat azért elhanyagolná. Nemcsak iskoláiban, hanem a gyakorlati életben is a tudományosság a régi görög s római írók eszméin és formáin izmosul, s nagy államférfiak a közélet küzdelmeitől szabad óráikat klasszikai tanulmányokra fordítják. A két véglet közt e közép utat, az egyedül igazit és üdvöst ta-

lálni is meg fogjuk találni, s ha meg, az a dolog természetén s a klasszikai irodalom valódi nagy becsén tul azon férfiak érdeme lesz, kik ma, az ellenkező áramlatu idők közepette sem engedik a klasszikusok ismeretét és szeretetét egészen kiveszni közülünk. Az ilyeneket ma nem az iskolai kényszer, nem a közszellem nyomása, hanem csupán a klasszikai mivelttség iránti benső vonzalom s tárgy szeretet vezérli. S érdemük ezért annál méltóbb az elismerésre.

A klasszikai nyelvek és tudományok egyik ily alapos ismerőjét s az irántok való

mányszak miveltésére és terjesztésére hat, évek óta, folytonos buzgalommal.

Bartal (családi néven **Bartl**) **Antal** 1829. ápril 24-dikén született Besztercebányán Zólyomgyégyében. A gymnáziumi tanfolyamot szülővárosában, a bölcsészeti pedig az akkor még fenállott váci Lyceumban kitünően végezvén, mint besztercebányai püspökmezei növendékpap a theologiai tudományokat a pesti tud. egyetemen két, és a besztercebányai papnöveldeben egy évig hallgatta. E tanulmányai bevégeztével ki-
 lépett a papnöveldeből, s három évig mint

BARTAL ANTAL.

magán-nevelő foglalkozott a gr. Pongrácz családnál Trencsenmegyében. E három év végeztével, választott tudományában teljes kiképeztetést ohajtván szerezni magának, Bécsbe ment s az ottani egyetemen az ó-klasszikai philológiát négy évig hallgatta és e tudományból tanári vizgát is tett le, mely őt e tantárgynak a teljes gymnáziumban való előadására képesítette. A gyakorlati képességet is megszerzendő, a kiszabott egy próba-évet ugyanott a Bécs-józsefvárosi főgymnáziumnál töltötte ki, s így, mint teljesen képzett és elkészült tanár, az újja szervezett ungvári főgymnáziumhoz neveztetett ki rendes tanárnak, honnan két évi működése után a pesti kir. főgymnáziumhoz neveztetett ki ugyanazon minőségben, hol mai napig mint a klasszika philologia rendes tanára, sikerrel s általános elismerés mellett működik.

Az 1867/8-ki tanév második felében magántanári képesítvényt nyert a magyar kir. tud. egyetemen a római klasszika philológiából, hol előadá-

sait folyton növekedő hallgatóság előtt tartotta s sokat tett e tudományág megkedveltetésére. 1870. végén előbb rendkívüli, 1871. tavaszán pedig három évre rendes igazgatójává neveztetett ki a közép-tanodai tanárképezdeknél, mely állásra őt

az egyetemi tanárok ajánlatára a közoktatásiügyi m. miniszter méltatta. Előbb már a köznevelési tanáregylet tisztelte megalelnökségével, mely tisztet már négy év óta tölt be.

Tanári működésén kívül, nem kisebb érdemeket szerzett magának a klasszikai — s különösen a római irodalom művelése s terjesztése körül az irodalom terén is. Irodalmi tevékenysége a szoros értelemben vett nyelvtani, a szótári s a tágasb philológiai terén mozog. Az elsőről elemi latin nyelvtanát (két részben) s latin mondattanát (két kiadásban); a másodiktól szótárát Julius Caesar galliai hadjáratahoz és polgárháborújához, s „Teljes latin-magyar szótár“át említhetjük, számos — e két szakmába vágó értekezéseit, könyvismertetéseit és bírálatait itt mellőzvé. Philológiai munkálkodásának legujjabbán az általa és dr. Hómann Ottó egyetemi magántanártársa alatt együtt alapított és szerkesztett „Philológiai Közöny“ című szakirodalmi folyóirat lön közlönye. Több ízben volt alkalmunk e jelesen szerkesztett folyóirat egyes füzeteinek bemutatásakor a vállalat szerkesztőinek és íróinak érdemére s a folyóirat hasznos és hézagpótló voltára utalni. Bartal nemcsak mint kiadó és szerkesztő, hanem mint egyik dolgozó is, ez érdemből tetemes részt követelhet magának. Cikkeit alapos tudomány mellett világszerte s tiszta látkör jellemzi s e tekintetben elég az összehasonlító nyelvészetről szóló tartalmas cikksorozatára utalnunk. Egy másik közleménye Foussal de Coulange „La cité antique“ (az ókori társadalom) című érdekes és tanúságos művének áttüzetése nyelvünkre, mint olvasmány, nemcsak a szakdolgosokat, hanem a nagy közönséget is érdekelheti. Végre fölemlítjük még a „Kritika kritikájának kritikája“ című vita-íratát, melylyel némely klasszikai philologusaink között fenforgott vitás kérdések tisztázásához járult; s a középtanodai tanárképzés mellett felállítandó paedagogiai szakosztályt illető szervezeti javaslatát.

Tanári s irodalmi működése és érdemei elismeréséhez, a fentebb már említettekén kívül, az egyetem bölcsészeti karáé járult, mely őt e legfőbb tanintézetünknel megürült klasszikai philológiai tanszék rendes tanárának ajánlotta; kinevezetése még első sorban az egyetemi tanács ajánlatától s majd a közoktatási miniszterium elhatározásától függ; de hogy érdemeket szerzett rá, azt ma is kimondhatjuk. S akár e széles körben, akár mostani állásában, alapos tudományával, lankadhatlan buzgalommal és férfiúi ereje teljével még sok szolgáltatást fog tenni, bizonyosan, választott tudomány-szakának.

— á — r —

Tél végén.

Köd borong a bérczetón még;
S lenn, a völgyben napsugár...
Oly üdítő, enyhe a lég!
Enged a fagy zára már.
Újra megmozdult az élet,
Mely álomban szunnyadt;
Már azt hittük: semmivé lett,
S ébred ismét a halott!

Szemfedője, mely borítá:
Foszványokra szétszakadt;
A komor tél zúzmárja
Itt hagyá az ágakat.
Bérczek, halmok oldaláról
Csörtetnek futó erék;
Tarka pintyök víz dalától
Hangzik a pagony s berek.

Itt-ott egy tonyérvényi pázsit
Zöld színben ledérkedik;
Könnyelmű kezékdösít
Megbánhatja még pedig!

A tavasz első virága
Félve kémlen szerzte szét,
S lombharasztának sátorába
Rejti újra kék fejét...

Száraz ágon egy-egy árva
Vándor énekes madár,
Néma ajkkal... búsan várva
A tavaszt, ha jönné már!
Déli oldalon verőfény,
Hó s fagy még az északon;
Itt ha jársz-kel-sz: jég az ösvény,
Ott: rügy a fák ágain.

Oly csodás ez!... mily közelben
Áll az álom s ébredés...
Itt élet szelleje lebben,
Ott halál még, s dermedés!...
S küdelme a két erőnek,
A midőn így harczra kel...
Mig egyszer aztán: az élet
Győz, mert annak győznie kell!...

Csizi János.

Hamupipőke.

(Folytatás.)

V. Hamupipőke.

Az öreg asszony felszárítván könyeit, magához tért. Arczáról eltűnt a szivjóság kifejezése s a keserűség szigorú kivonásainak adott helyét.

— Anka fiam — így szólt — talán nézel körül egy kicsit az udvaron, meg a kertben. Ilyen időtájt környékezi a tyukot a héja. Nehogy valami baj essék. Nézz ki, gyermekek.

— Magam is azt akartam — felelt a menyecske s megindult kifelé, jól tudva, hogy a gazdaság, kert, udvar meg a tyuk csak ürügy az ő eltávolítására, mert idebenn ő róla lesz most a szó. Ilyenkor a főszemélynek nem illendő dolog benn maradni.

— A mit pedig most fogok elmondani, — folytatá az asszony szorgalmasan nyujtva a fonalat — azt én idegen emberektől, aztán meg saját tapasztalatomból tudom. Anka vajmi keveset mondott el abból maga, mind úgy szivárgott hozzám a szomszédok és más falubeliek útján.

Ankát tehát leányához leányának fogadta a gazdag viaszárusné. Mindjárt második nap lehúzták lábáról a kis durva bocskort, a mit idehaza viselt, apró piros eszimat öltöttek rá, foltos kis rokokója helyett új viganót húztak derekára, kicsiniosították, fölézfírázták, mint jó módu gyereket szokás, s aztán vasárnap elvitték a templomba a kis Ilussal, hogy országvilág lássa. Az egész falu beszélt az özvegyasszony áldott jó szivéről, a ki egy erdőben fölszedett idegen gyerekekkel ilyen módon bánik. „No ennek ugyan a fekete korpakenyere mézes tálba esett“ — mondogarák. Nem is volt abban hiba, valósággal nem tett különbséget közte és a maga leánya között. Egyformán ruházta, egyformán nevelte, felküldte iskolába mind a kettőt egyszerre. Egyszóval megnyughattam kis leánykám sora felől, a ki kényes is volt tarka szoknyájában, s nem lett volna csoda, ha tejbévajban uszva megfedkezett volna szegény szüleitől, kik se nem járathatták ilyen cifrán, se nem láthatták el, a mi szemeszójának tetszett.

De alig tölt el egy-két esztendő s azt hallom, hogy a kis leányt gyakran látják sirva. Hiába kérdezik, mi baja? fél bizalmasnak lenni mindenkihez. Nagysokára jutottam rá.

Jaj uram, nem is képzelné, hogy az irigység, a milyen nagy, olyan kis szivben is meglálik már, mint a gyermeké. Az én kis leányom, azt mondja a rekt'ram, csodamódon tanult. Már olvasott, mikor Iluska

még a betűket sem ismerte. Pajkos kis leány volt ez nagyon, mert az anyja már ilyen kis korában a fejébe verte, hogy milyen gazdagok. Mindig a fiu gyermekekkel hamiskodott, tanulni nem akart, s egyszer teleszórtá borsóval az iskolát, hogy a rektor hanyatt csuszott rajta. Ráfogták Ankára, hogy az tette. A szegény félnék gyerek sirva fakadt, egy szót se tudott mondani mentségére, a mi elég bizonyoságnak látszott, hogy bűnös, — hát megverték. Megverték, a leánygyermeket, a kihez ide haza a kis ujjunkkal sem nyultunk soha, megverték szégyenszemre az egész iskola előtt. Aztán összesöpörték a borsót s arra térdepeltették. Hallott ilyet, uram? hiszen ha igazán bűnös lett volna, se kellett volna vele így bánni, a kis leánynyal, a kinek még nincs éret belátása. A gyermekeket aztán rászabadították, hogy csufolják „foggott gyereknek“, kit úgy szedtek fel valahol az utcán, kit a szülei odadtak, s kit most úgy tartanak kegyelemből. Azt se tudni, volt-e csakugyan apja? hátha valami „zabi gyerek“?

A leányka elszennvedte a méltatlanságot, csak hogy még azzal nem volt vége. Mire haza ment az iskolából, fuldokolva elmondta a viaszárusnének, mi történt vele? s elmondta azt is, hogy a csinyt ki követte el? második anyjának elmerete mondani.

No lett erre patália. Az asszony titkon úgy is rosz szemmel nézte, hogy Anka milyen előmeneteleket tesz az iskolában, míg az ő tulajdon leánya sokszor a számápadba kerül: s erre aztán erőt vett rajta a pulykaméreg.

— Mit, te kis varasbéka! te ilyen amolyan szemetlentál pronty! hát ez a hála, hogy kivettelek az erdőből és csak hogy uri kisasszonyiá nem tettelek! Most még az én gyermekemet mered gyanusítani, — te hitvány, te rongy — te, te, —

S azzal elkezdte ütni-vern, hajánál fogva emelte föl a levegőbe, és úgy rázta. Az összefutott emberek mentették meg szegény leányomat, mert talán agyonütötte volna.

Ugy látszott, megsokalta a jótéteményét, szeretett volna szép szerével szabadulni, csak hogy úgy, hogy őt a világ ne okolhassa. Mert ezek az emberek sokat adnak a világra. Annak a szemrehányásától pedig nem szabadult volna, ha egy hét-nyolcz esztendő gyámoltalan gyermekek kitesz a utczára. Azért hát elhatározta, hogy elszennved még magánál! — csak hogy ezentul egészen más lett ám a szegény kis leány állapota a vagyonos háznál.

A turpisság is kiszült nemsokára. Az iskolás gyermekek bizony elbeszélétek oda-haza, hogy bizony a hibás csakugyan Iluska, a szegény Anka ártatlanul szenvedett. Mindjárt akkor nem merték elmondani, mert a tanító ur nagyon dühös volt, aztán meg nem is hitték, hogy ez legyen a következtése.

A tanító tehát, talán hogy jóvá tehesse hibáját, nagy gondot kezdett felidítani Ankára. Csak hogy ő szegény már akkor meg volt verve s isten őrizte, hogy e miatt meg a később következettek miatt meg nem romlott egészen. Mert ugy tudom én, hogy az első vesszőcsapás, a mivel a gyermeket illetik, a becsületérzést üti agyon, a lelket sérti meg halálosan. A ki egyszer meg lett verve, annak aztán minden újabb verésre már csak a teste fáj, még dicsekszik vele.

Az özvegy is belátta hibáját, de röstellte bevallani. Színből jó szívet mutatott a gyermek iránt, de lelkében annál jobban gyűlölte. Iluska is egyrészt irigységből, másrészt, mert lelki furdalást érzett, idegenkedett Ankától. Ilyen állapotban kis leányom

egészen elvadult. Nem vadulhatott volna el jobban itt a vadonban sem. Nem volt bízalma senkihez, félve ment az iskolába, a gyermekek közé, kik csufolták, s félve nyult otthon az élébe dobott kenyérhez. Azt hiszi, uram, hogy a gyermek, azért mert kicsiny, nem érzi meg a kenyér ízét, hogy az meg van panaszolva? Felismeri bizony, és fáj a lelkének, hogy még olyan kicsi s nem dolgozhatik meg érte keservesen.

Nem természetes-e, hogy ilyen állapotban a kis leány minden erősebb szóra megreszkedett, mint a nyárfalevél, félelmében még több ügyetlenséget követett el, a miért aztán szakadt árva fejére a szidalom, mint a zápor-eső. „Felszedett kölyök“, „koldus fattyú“, ez volt a legszelidebb elnevezés, a mivel az az asszony illette, a ki férje holttesténél fogadta, hogy anyja lesz. Nem volt az az eltört bögre, nem volt Iluskának az a csintalansága, a miért ne neki kellett volna kiégnie. Az ütlegetek már megszokta, keze, arca sokszor kék volt a foltoktól. Az mind fogadó anyja kezének a nyoma volt arczán, karján.

Lassanként elhúzták az iskolától is. Elég nagy már, hogy libát őrizzen. Legálább szolgáljon meg az uri ellátásért. És a szegény gyermek esőben, hidegben künn őrizte a libát a mezőn; még örült neki a szegény, jól esett szívének, hogy no hát, egészen még sem eszi ingyen azt a keserű kenyert.

Sokszor jutott eszébe, hogy neki milyen jó dolga volt idehaza. Itt nem bántotta őt senki, s a hogy tudtuk volna, mi is csak elneveltük volna isten félelmében és becsületben, ha szegényül is. Nem nyult hozzá itt senki igaztalanul. Egyszer egy cigányasszonyt meg is szólított, hogy vezesse el haza. De az kinevette:

— Minek mennél te el az erdőbe, ha itt fél-kisasszony lehetsz. Azért, hogy elütlegelnek, mikor rá se szolgáltatál? Baj is az, más szegény gyerek is járt már egy világon, azért hát mégis ember lett belőle.

Fél-kisasszony! a ki libát őriz esőben, sárban, egy darab száraz kenyérral a kötőjében, a mihez el-eszi a bábakalácsot, a sóskát meg a bakszakált a libái elől, hogy legalább többféle étel legyen az ebédje. — Még ha rá nem szoktatták volna a jó életre, nem mutattak volna hozzá már egyszer szeretet, nem jártatták volna szép ruhában, nem kényeztették volna el olyan nagyon: talán nem eshetett volna annyira zokon kis szívének. Hanem így, megkóstoltatni vele először a jó életet, aztán minden reggel kikérgetni abból, — ez már mégis embertelenség volt. Nem is irigyelte többé a falu a szegény gyerek sorsát, a mi beszélték már mézes tálba esett fekete kenyéréről, de szánták és sajnálták s a viaszárusné „hamupipőkéjének“ nevezték.

Valósággal úgy is bántak vele, mint a hamupipőkével. Mikor este hazahajtotta a libákat, a többi gyerek ott játszott a ház előpadkáján. Vigadtak és mulattak, a hamupipőkéket pedig befogták edényt mosni, megalyazni a tehen alá az ólban, nehéz vödör vizet cipeltettek a gyenge gyerekekkel. Cselédje lett a cselédnek is; ha a gazgasszony kifogyott a parancsolatokból, azok vették elő, „szaladj erre“, „szaladj arra“, „tedd ezt“, „tedd amazt“, jobbalra taszigálták. A mit ők vétettek, azt is reá fogták, s bizony a viaszárusné szívesen elhitte. Ruhát már csak olyat adtak rá, a mi a másiktól lefoszlott, minnek is volna libapásztorának, hamupipőkének tisztességes öltözet?

De a kis leány azért csak mosolygott, vidám volt, mintha annak mind úgy kellene

Jenni, a hogy van. Nem is látszott tudni, hogy leve roszul bánnak. Az idegen emberek szerették, s mikor a libát hajtotta, mindig dugták a kötényébe, hol egy körtét, hol egy almát. Azt is megosztotta Ilussal, az pedig egyszer rá fogta, hogy lopta a kamrából. A viaszárusné felemelt kézzel rohant felé, s rá rivalt, hogy mindjárt vallja be, ugy-e hogy lopta? A gyermek megrémült, s azt mondta, hogy igen: lopta. Pedig nem volt igaz. De nem mert ellenkezni, inkább kikapott az el nem követett lopásért, sem hogy kikapjon még vallatás közben is, aztán meg azért is, hogy tagad, végre — mert utóljára mégis csak magára vallotta volna a lopást — azért is, mert lopott.

En mindezekről keveset tudtam. Minden második szombatban utamba ejtettem pedig, hogy meglátogathassam. Csak hogy ilyenkor nem őrzött ám libát. Otthon kellett ülnie, szépen felöltöztették, édes leány lett.

— Kedves jó gyermekem ő nekem — mondá a viaszárusné — ugy szeretem, mint a magamét. De nem is panaszkodhatik, háladatlan lenne, ha panaszkodnék.

No, nem is panaszkodott. Az igaz, hogy soha se is voltunk magunkra hosszú ideig. Sirt ugyan sokszor, de én azt hittem, hogy örömben. Fűrészni a dolgot pedig de hogy is jutott volna eszembe. Még magam mondtam neki, hogy csak legyen engedelmes, szófogadó, hálás; ne vegyen minden keményebb szót nagyon a szívére, mert az nem volna szép; s ő fogadta, hogy jó lesz, dolgozik, engedelmeskedik, hogy mindenki meglégedett legyen vele. Olyan okosan beszélt, a mint nőtt, az én jó kis leányom s azt mondta — az igaz, hogy a szemét lesütötte hozzá, — hogy jó dolga van. Félt, hogy megszorít, ha bevallja az igazat.

Bizony pedig keserves élete volt szegénynek, tettek is érte szemrehányást nevelőanyjának a szomszédok.

— Eh mit! — felelt ez — örüljön, hogy emberek közé került. Így sem róthatja le azt a hálát soha, a mivel nekem tartozik. Csak nem tarthatom tán iskátulában? Majd bizony, csak az kellene még, hogy tükör mögé tegyem. Nekem a dolgomba ne avatkozzék senki; szülei nekem adták, tehetek vele a mit akarok. Ha kedvem tartja, akár ma mindjárt kicsavarhatom a nyakát.

Igazán, nem is sok kellett már ahhoz. Más gyermek talán százszor is elpusztult volna az ily bánás alatt. De az én Ankám kemény fából volt faragva. Se ütés, se nehéz munka nem akadályozta, hogy szépen föl ne nőjön, piros arca ne legyen, s szellős kis kendője alatt mellecskéje ne kezdjen szépen gömbölyödni.

Ez még jobban felbőszítette a fogadó anyját. Mindennap kellett látnia, hogy az üzőt-kergetett hamupipőke mennyivel külömb leány lett az is, a mi a külsőjét illeti. Szép finom keze volt, azt nem törte föl a munka. Ragyogó szép szemét volt az olyan fehér arca hozzá, mint a tej. Az irigyek rá fogták, hogy tán falat eszik.

Csak hogy e szép külsőhöz nem igen volt fogható a lelke. Ankával, ki annyit szenvedett érte, még roszabbul bánt mint az anyja. Pedig minden reggel ő fonta be haját kilencz réti varkocsa, s megkenté szagos rózsajájjal. De azért csak félvállról beszélt vele. „Te szennyes“, „te rongyos“ ez volt megszólítása az egyszeri testvérnek. Pedig hiszen az ő házuk körül lett szennyes, rongyos meg azért volt, mert az ő rongyait viselte. Magázatta magát vele, mint valami uri kisasszony a cselédjével, s de hogy ment volna vele egyszerre templomba.

Egyszer aztán azt mondták Ankának, hogy ilyen nagy leánynak szegény már libát őrizni. Verje ki a teheneket a mezőre, legeltesse ott, s hajtsa haza délben, este. Ha unja magát, szedjen gombát az erdőszélben.

A leány nem mert ellenkezni, megtette szó nélkül, a mit parancsoltak neki. Kihajtott a teheneket, pedig hát azok eljáratkoltak volna a falu csordájával, mint más emberek tehenei, azért bizony nem törött volna le a szarva sem a teheneknek, sem a viaszárusné uraságának. Csak hogy ő még a teheneket sem akarta összekeverni a másokéival.

De nem az volt az igazi ok. Hanem hát szelét vette, hogy a gyönyörtelen fejlődő leányra szemet kezdenek vetni a legények.

Azt a sugár természet, piros arcot bizony a rongyok közül is kilátták. Aztán meg az egész falu tudta, hogy dolgos és jószívű.

Ilusra pedig, akármilyen szép volt is, alig hederítettek. Urnak való portéka az, nem szegény embernek — mondogatták egymás közt a legények. Az a fán kéz nem igen szolgált neki javára. Hja, a földmives embernek bizony olyan kezű feleség kell, a melyik megtudja fogni a kapa nyelét. Azt pedig az elkényeztetett Ilus nem szokta meg.

No hát, hogy ez a különbség olyan szemet szuró ne legyen, — Ankának jó távol kellett lenni a háztól. Azért kellett a teheneket külön legeltetni, mintha grófi fami-liából volnának. Hej pedig egy magános leánynak nem jó hely ám az erdő. Nemcsak azért, mert e tájon még a medve sem ritka, de hát rosz ember is vethet lest a leánynak. Talán számítottak is erre; no nem állítom bizonyosan, de nem hiszem, hogy nagy bünt követnék el, ha állítanám. Csak hogy Ankának nem azért volt ám két erős karja, hogy ne bírta volna magát megvédelmezni, ha arra került volna a sor. Nem került, hál-istennek. Az emberek, a ki találkoztak vele az erdőben, szép nyájasan szót váltottak vele, de egy ujjal sem illette egyik sem. Hej, megemlegette volna az azt a napot, tudom istenem!

Anka hát legeltette a tehenet, szedett gombát és nótát csinált. Maga csinálta a verset is hozzá, nem tanulta senkitől. Tőle lesték el a többiek. Gyönyörű hangja volt, messze el tudott csengeni a csendes erdőben. Egyik hegy a másiknak adta tovább. Hiszen hallotta, uram. Most is elfacsarodik a szívem, ha elgondolom, hogy nótát reám is csinált.

... E pillanatban oda künn az ablak alatt megszólalt az ének, mintha csak hiva lett volna:

Anyám, anyám, édes anyám!
Idegen mért lettél hozzám?
Kenyérem tán gyökér volna,
De anyám maradtál volna.

Hosszu szünet követte a dal elhaló vég-hangjait. Az öreg asszony megint csak szeméhez emelte a kötény szegletét. Fájtt neki az az önkénytelen szemrehányás, a mi ez egyszeren dalban szívének volt irányozva.

A dal újra megszendült:

A jó istent arra kérem,
Olyan büntetése érjen,
Hogy én legyek a te anyád,
Anyád, anyád, édes anyád...

— Lásza, uram, — szólt az öreg asszony, alig tudva magához térni a nagy sirástól — ilyen ez az én leányom. Nem tudott kinek panaszkodni, szegény, hát elpanaszolta búbanátát a fáknak, az erdőnek, a hegyeknek. Azok még most is viszhangoznak enekétől, s ott a völgyben nincs az a jóra való legény, az a leány, a ki ne dalolná azokat a nótákat, a miket a „Hamupipőke“ csinált.

(Folyt. követk.)

Béziers, France.

kettőt (vöröst s zöldet), s még gyakrabban négyet (u. m. az említett kettőt, s azonkívül az olaj- s barnaszínt) nem különböztetheti meg egymástól. Különös, hogy az alapszínek közül csaknem a sárga a legkényesebb, s a színvakoknak mégis ezzel van legkevesebb bajuk. A kéket is jól látják, de már a kék és sárga vegyülete — a zöld — leggyakrabban hozza zavarba a színvakot, mert azt hol kékkel, hol sárgával, sőt néha vörössel téveszti össze. A vörös még több bajt okoz; vannak, kik ezt egyáltalában nem látják, mások megesküsznek rá, hogy zöld, sőt találkoztak még olyan is, ki a vöröst feketének nézte el. A láthiány e harmadik osztálya nagyon népes. Egy katona évek hosszú során át küzdhet egy zászló alatt, a nélkül, hogy látná igazán zászlója színeit. E baj leginkább festők, takácsok, szabók közt észlelhető, mint kiknek hivatásuk a színek vegyítésével foglalkozik. E szerint több olyan pálya van, melyre addig az ifju ne lépjen, mielőtt ki nem próbálta, ha vajjon nem szenved-e színvakásban, mert különben mind magának, mind másoknak sok kellemetlenséget okozhat. A nők inkább ki vannak e bajnak téve, mint a férfiak, kik nem ügyelnek annyira a színek finom árnyalataira.

Több színvakosági esett jutott tudomásunkra. Egy ur ósintén beavallotta, hogy bizonyos távolból nem tudja megkülönböztetni a fán az érett cseresznyét a levelektől. A piros szegfű virágait nappal bizonyos távolból nem veheti észre, de gyertyafénynél már különbséget tehet a virág s levelei közt. Ugyanezen ur így nyilatkozott: „nem tudom felfogni a színösszeállítás, s meg nem tudnám mondani, hogy milyen színű szőnyeg illik a szoba vörös butorzatához. Az utca piszkos sarát bátran mondhatják előttem élénk zöldek.“ Holott ez ur egyén szeme máskülönbön teljesen jó s egészséges. Rokonai közül többen örökölték e hiányt, de már gyermekeire nem származott át.

Egy másik egyén akkor jött rá, hogy képtelen a színek fölfogására, midőn egy zománczott ékszer készített, melyről erősen hitte, hogy gyöngyszínű, pedig mások azt állították, miszerint az világos zöld. Alig tudták az ellenkezőről meggyőzni, s csak akkor hitte el, midőn több ízben figyelmeztették hiányára.

A harmadik eset már valóban nagyfontosságú. Egy orvos, ki először polgári mérnök volt, több ízben utazott a gözmozdonyon, a nélkül azonban, hogy a vezetésre figyelmet fordított volna. Egyszer azonban a vezénylést megkísérelte, s ekkor tapasztalta, hogy a lámpák színjelzését, míg csak egészen oda nem ért, nem vehette ki tisztán. A távolság tehát befolyással van a szín fölismerésre. Tapasztalták, hogy a legtöbb színvak nagy világosságnál s egészen közelről a vöröst megkülönböztetheti a zöldtől, mihelyt azonban attól távolabb esik, a színek előtte összefolynak. Ebből az a tanulság, hogy vasuti tiszt ne legyen az, ki magában e hiányt fedezi föl, mert igen könnyen megeshetik, hogy ártatlanul bár, az egész utazó közönséget a legnagyobb veszélybe sodorhatná.

K. T. K.

Egyveleg.

** (A Vezuv.) Palmieri tanártól a nápolyi lapok következő közleményt tesznek közre a Vezuv jelenlegi kitéréséről: A Vezuv szakadatlanul és két nyíláson hány tüzet és lángot, ugyanis az 1871. január 13-ai kup, mely mult évi nov. óta tértlen volt, f. évi január eleje óta kis mérvben megint megkezdte tevékenységét; továbbá egy 1871. évi október hóban ugyszólván a főtöbör szélén keletkezett kis töcsér szintén új életet mutat. A hegy tevékenysége egyébiránt időről-időre hallatszó földalatti zörejre, helylyel-közzel kive-

tett hamufelhőre és némelykor 50 meternyi magassáig vetett láva-mennyiségekre szorítkozik. A két nyílás között sok füstfelleg, de sublimáció csak ritkán, mutatkozik. Böjt ideje van, a melyben különösen számos idegen látogatja a Vezuvot, és a kis kitérés egészen alkalmas a kíváncsiságot kielégíteni. Az observatoriumtól a kup aljágig kényelmes lovagló ösvény vezet, sőt a ki minden fáradság nélkül föl akar jutni, az observatoriumig kocsin mehet, és innen a hosszú ösvényen lóháton vagy hordszékben juthat föl a kupig.

** (Mily áldozatokot hoz Svájc iskoláira?) Appenzell kantonban van 48,500 lakos, 21 község közt csak négy község van, melynek csak egy iskolája van (Herisanban 9700 lakos mellett van 11 iskola, Teufenben 4700 lakos 7, Heidenben 2900 lakos 7, Reutenben 900 lakos és 3 iskola.) Az összes tanodai költségek 1871-ben a következők voltak: néptanodák: 79 tanító 83,342 frank; az egész népoktatási szükséglet: 111,707 frank. Reáltanoda és gimnázium: 52,109 frank. A kanton tehát összesen kiadott 1871-ben 220,710 frankot. E községi és kanton-iskolákon kívül vannak azonban még szakiskolák és három árvaház, melynek növedékei ott ez intézetben nyerik az oktatást.

** (Az epehesü Diana templom.) Az epehesü Diana templomot, mely a világ hét csodájának egyike volt, már majdnem teljesen kiasták romjaiból. Mint Smyrnából a „Times“-nak írják, sok márvány-oszlopot letek, melyek nem kevesebb mint hat láb átmérőjűek. Ezen kolosszalis daraboknak Angliába szállítására a tengerészeti miniszteriumot kellett igénybe venni, mely „Caledonia“ nevű nagy hajóját becsatolta rendelkezésre. A legnagyobb oszlopdarab mintegy 11 tonnát nyom, s töredéke ama 36 oszlopok egyikének, melyekről Plinius is említést tesz. Ezen oszlopra Herkules van kifaragva, a mint egy női alakkal küzd.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 10-ik számához 1872. márcz. 10.

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

** (Az akadémia kiadványaiból) öt izmos kötetet vettünk. A „Magyar történelmi tár“-ból, melyet a magyar történeti kutatók ismeretének előmozdítására ad ki az akadémia, a 16, 17. és 18-dik kötet jelent meg (áruk kötetenként 1 ft 50 kr.) Vitynyé István leveleit, Rédei László történeti maradványait (1658—1663) és a b. Kemény-család idős, fejedelmi ágának okmánytárát tartalmazza. Az első Fabó András, a másodikat Nagy Iván, a harmadikat P. Szathmáry Károly rendezte sajtó alá érdekes fölvilágosító jegyzetekkel. Nagy fontosságú különösen a Kemények okmánytára; a P. Szathmáry Károly által közölt levéltár csak töredéke a hajdaninak, melyet az 1848-ki év utolsó s az 1849-iki első napjain Nagy-Enyed elpusztításakor nagy részben csaknem végképen megsemmisítettek. A maradékot részint a Nagy-Enyed közelében fekvő csombordi kastély udvarán szétszórva találták meg s mint a közli írja: némely fejedelmi oklevél még ma is látható a lábnyomok. — A „Magyar történelmi emlékek“ tizenhetedik köteté, Wenzel Gusztáv szerkesztése mellett, az Árpádok korából 1272—1289-ig tartalmaz érdekes okmányokat, rendeleteket és szabadalomleveleket. Az 584 lapra terjedő kötet ára 4 ft. — Szintén az akadémia költségén jelent meg: „A magyar igeidők“, írta Szarvas Gábor, akadémiai levelező tag. E hosszabb nyelvészeti tanulmány 1869-ben pályamunka volt s a Marczibányi-jutalomban részesült. Ára 2 ft.

** (A „Természettudományi Közlöny“) márcziusi füzeté következő tartalommal jelent meg: „Kepler János emlékezete“ Papp Mártontól, „A rovarok szájrészei“ Paszlavszky Józseftől, „Az angol akadémia koszorúztója“ (tudományos jellemrajz) s számos érdekes apróbb közlemény.

© (Uj zeneművek.) Táborcsy és Parsch kiadásában megjelentek: Brinley Richards „Marie Nocturne“-je (50 kr.), és „Am Abend“ románca (50 kr.) Mindkettő már rég ismert, és általán kedvelt, ha nem annyira elepérett mű, mint Bada-szwatka Theela: hires „La prière d'une vierge“ („Szűz imája“) című szalondarabja, melyet újból kiadni talán luxus volt, — van-e a zenekedvelők közt valaki, ki ne bírná és ne játszáná. — Hess Ch. J.: „Ou vas tu petit oiseau?“ („Hová szálsz te kis madár?“ című „reverie“-je (50 kr.), mely itt hasonlólag csak fölmelegített kiadásban jelenik meg, a középszerű, hatást hajhászó szalondarabok magaslatán áll, távolról sem mutatván fel annyi eredetiséget, annyi gondolatbőséget, mint Brinley R.-nek fentemlített két hasonírányu műve. — Clementi M.-nek két „tanulmánya“ zongorára (50 kr.) oly régi és ismert jelességű gyakorlati darab, melyeknél csak azt sajnálhatjuk, mért kapunk csak ily keveset belőlök. — „Auf den Fluren“ polka-mazurka ifj. Fahrbach Fülöp karmestertől, csinos, egyszerű táncdarab a mult idény újdonságai közül. (50 kr.) — Anton Zapf-tól „Ein kleiner Zank“ zongorára és hegedűre (ára 1 ft.), egyszerű kis duo, melyből azonban az eredetiség és csinos eszmék nem hiányoznak. — Reichardt A. „Du liebes Aug, du lieber Stern“ („Te kedves szem, te szép csillag“) énekre zongorakísérettel rég ismert dal az újabb német dalok érzelgős modorában és ebből folyó hibáival.

** („Szinre színt.“ Vigj. 5. fele. Irta Rákosi Jenő.) E vigjátékhoz, mely márcz. 1-jén került először színre a nemzeti színházban, nem csekély várakozások voltak kötve; két év előtt egy akadémiai pályázaton dícsérettel volt említve s a szerző tehetsége nagy elismeréssel kiemelve. Két év óta ideje volt a szerzőnek a hibákat is kijavítani művében. Valóban, a szerző tehetségéről e darab is megerősítette a közönség véleményét. Alapszeméje helyes conceptióra mutat. Egy ártatlan, mocskotlan nő, ki megtudja, hogy férje (még mint vőlegény) félti s rejtgeti őt Mátyás király elől, elhazudja házasságát is, csak azért, mert a király mint a nőknek ellenállhatlan udvarló ismeretes, — s e bántó fölvetés által kétszeresen sértve, elhatározza, hogy férjét is, a királyt is megizzasztja s amaz hűségéről, ezt arról győzi meg, hogy van nő, a ki neki is ellen bír állani; ez a szerencsésen fogmozott alapszemé. A kivitel azonban messze marad a conceptió érdeme mögött s nagyon is tulhajt a

szerző czélján. A magányban nevelt, világot sohasem látott, szende gyermeked Margit oly kitanult kaczerhoz illő módon, oly kétes erkölcsű nő fogásaival kezdi s folytatja és viszi ki tervét, hogy Bánfi féltését maga jobban igazolja csak; a férj egy hitvány s a mellett esztelen ember, ki nejét szemtől szembe megtagadja akkor is, mikor tagadása már mit sem használhat, mert neje a király kezében van. De legitványabb s legléghőbb a király. Am legyen Mátyás ledér, de ne legyen aljas; itt az, mert barátja s egyik zászlósa nejét komolyan el akarja csábítani; legyen könnyelmű, de ne legyen oly bárgyu, hogy egy félkegyelmű csatlós által magát megköztöztetni s „koterbo“ löketni engedje; a nő által pedig férje börtönének előszobájában adott légyottot fogadjon el, a nélkül hogy az ily nőt vagy meg ne utálja, vagy gyaurana ne keljen íranta, hogy eselt vet neki. Svögül is, a megoldásnál sem tér magához ez a „nagy“ király; csúful ki van játszva s lealarczozva, kényszerűségből ad kegyelmet és hihetetlen a néző előtt, hogy bocsánata őszinte lehessen ily csúf megjásztatás után. A darabot csak a mellekszemélyek alakjai tartják fenn. De ezek meg, a mellett hogy tulságos tért foglalnak el, nem is vigjátékba, hanem bohózatba valók. Egy eszesizom barát, egy ostoba csatlós jól-jól megnevettetik a karzatot; de egyes sikerült és sok humorral dolgozott jelenetek nem felejtethik a miveltebb nézővel, hogy nincsenek helyöken. — Ohajtjuk, hogy Rákosi, kinek „Aesopus“ első kísérletnek valóban nagy reményekre jogosító volt, de ki azóta két-három darabjával megcsalat nem érte előbbre, de amaz első kísérlet magaslatát sem érte el többé, mielőbb egy, tehetségéhez méltó darabban valódi sikert arasson. Őt a shakespearai manierban való öntetszelgés nem engedi tehetségeit érvényesítenie: de azt hisszük, elég volt már a stlygyakorlatokból. — Az előadás nem volt sem jobb, sem rosszabb mint a darab. Rákosi Szidinek Margit szerepe eléggé sikerült; de a jellem eléggé el nem simított ellenmondásai, a csak játszott kaczeriség, szeszélyességnél erősb indulat stb. gyakorlottabb művésznőt kívánának mégis. Nagy Imre Bánfi s Szerdahelyi Mátyása a szerep nyűgeiben vergődött. Szigeti egy üres sápitózt kapott Cseneházi-ban. Szigeti Imre pátere s Sánta Laska diákja kiténő bohózatú alakok voltak. — Ugy halljuk: a szerző, az első előadás után, tetemes javítások végett visszakérte darabját.

Közintézetek, egyletek.

** (A magyar tud. akadémia) második osztálya márcz. 4-én ülést tartott Horváth Mihály emlékeletére. Salamon Ferencz bejelentett fölolvásása Leo görög császáról és „Taktika“ című művéről, a szerző véletlen rosszullete miatt elmaradt. Helyette Haberern Jonáthán Aristoteles Ethikájának általa készült fordításából a „barátság“-ról szóló tizedik könyvét mutatta be, némi bevezető jegyzetekkel kísérvé. Utána Frankl Vilmos helyettes osztálytitkár olvasta föl Botka Tivadár lev. tagnak jelentését Erzsébet királyleány azon legendájáról, melyet értekezé 1867-ben Svájcban a st.-galleni könyvtár gazdag kézirat-gyűjteményében fődözött föl. E legenda, német nyelven írva egy XV. századbeli kodexben van. Tartalma: Töss és Dissenhofen apáca-zárdák szüzeinek története, s ezek között van a 329—368. lapokon szent Erzsébet magyar király. leány, az utolsó Árpád-sarj), a tössi zárdaszüzeinek története, a 369—441. lapokon pedig Szent Margit magyar király. leány és a nyulak-szigeti apáca életrajza. A szöveg szerzője az értekezé szerint egykoru volt, még pedig tössi apáca.

** (Az első pesti takarékpénztár) részvényei gőzerővel emelkedtek pár hó óta. Az év elején 3500 ft. volt, most 4300 ft. Kezetben csak 63 frtot fizettek be rá. A választmány elhatározá új részvények kibocsátását indítványozni. A mint hallatszík, 1200 darabot bocsátának ki ezer-ezer forintért, s csak régi részvényesek tulajdonosai vehetnek belőlök. Ekkép az intézet részvénytöke két millióra lesz emelve, mint a mennyi a „központi takarékpénztár“. E központi takarékpénztár, mely a terézvárosi takarékpénztárnak a franco-magyar bankkal egyesülése folytán keletkezett,

legközel-bb az összes vidéki takarékpénztárakhoz fölhívást bocsát szét, hogy küldötteket küldjenek egy Pesten tartandó nagygyűlésre, a mely megvitatassa a takarékpénztárak szövetkezésének kérdését. — Egyuttal megemlítjük itt azt is, hogy Pesten ismét egy új takarékpénztár van alakulóban a Lipót-városban.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

** (Uj gyógyszerész-szabvány.) A belügyminiszterium Pestvárosa tanácsának az egész országra nézve megállapított új gyógyszerész-szabványt oly utasítással küldötte meg, hogy az összes gyógyszerterárok és orvosok által által megtartandó lesz. Egyuttal értesíté a tanácsot, hogy a gyógyszerek ára után kivetni megengedett 20%, az egész országra nézve megszüntetett. A tanács a rendelet értelmében szükséges intézkedéseket megtette.

** (A villághálós számára) Budán már szorgalmasan dolgoznak a kiállítandó tárgyak között nehány olyan lesz, mely feltűnést fog okozni. Így a többi között a gőzszikló teljes mintája, a legkisebb részletekig kidolgozott gépzetel, mely gőz által mozgatásba tehető. E kis mesterművet gr. Széchenyi Ödön megrendelése folytán Szilvinyi budai gépész készíti, és a munka több havi időt fog igénybe venni.

♣ (Gőzzel való szántás Angliában.) Gazdáink figyelmét megérdemli a gőzzel való szántás gyors terjedése. A Wolverhamptonban (Angliában) tartott gőzkeversenyen minden első díjat elnyertek a Fowler János és társai cég gyárában készült gőzekék; ezek a legelterjedtebbek. Az ekké nem egyesek, hanem társaságok tulajdonát képezik és egyesek földjének megsántását tarifa szerint felvállalják, mivel nyereséggel csak ugy használható, ha több gépezet tartatik, mi sok megakaratást ad. A vállalat 10—15% t hajt, s nagy töké fog hihetően ezen vállalatokba fektetenni. Egy jó gép ezer hectarert képes megművelni évenként. A skócz-ai Dumore gróf elsőnöke alatt, maguk a farmerek állították fel, tehát kis birtokok szövetésének is nyereséges vállalat a gőzeke. Wallis titkár jelentése szerint a gőzeke használhatósága elődöntött tény és ugy előkelő földesurak mint bérlok használják; jelenleg nem az támogatja a gőzekét, hogy olcsóbb a barommal való szántásnál, hanem azon általános elismerés, hogy jobban elkészíti a földet, szabályozható egyenletes lévén.

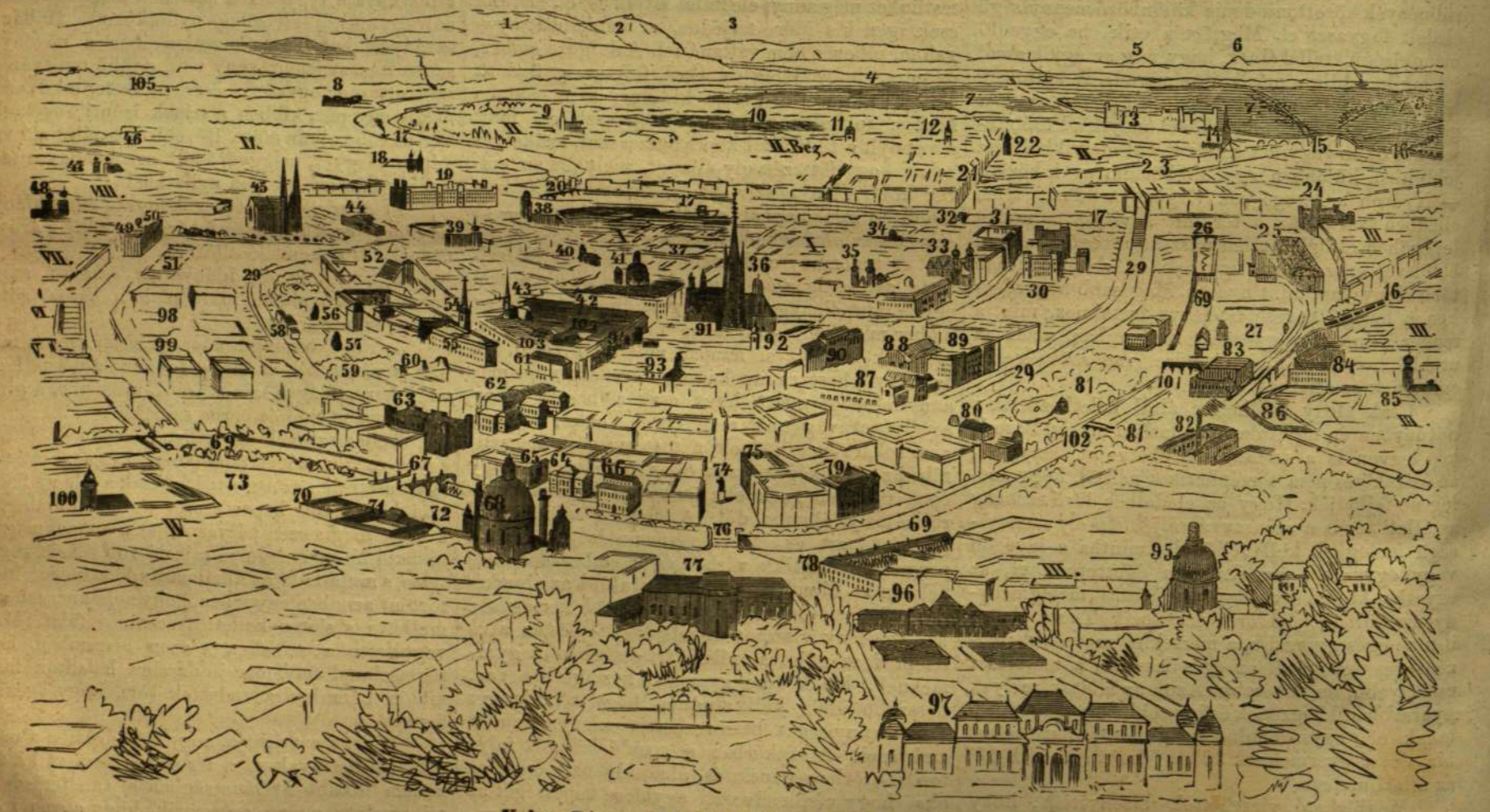
Balesetek, elemi jelenségek.

** (Vízáradás a szerémi fősíkon.) A bécsai és torontáli sík viz alatt áll. A legtermékenyebb buzföldet száiz ezer holdaként viz borítja. Ugyane sors várakozik a szerémi fősíkra. Szerémme gyének fogva egy nagy darab része 100 lábál áll magasban a Duna víztükrével, mindazonáltal fenyegetteve van víztől, mert a fősík talajvizei nem folyhatnak el. Kutak, melyek eddig 10—12 ölnyi mélységből adtak vizet, most, kiáradnak; a pinceék telvék vízzel; a házak alapjai kimosatnak és a legerősebb épületek inogni kezdenek. A szénakazalok a réteken viz alatt állanak és a marháknak nincsen elege; e termékeny vidék népessége inségben szenved.

** (Házak összeomlása.) Frankfurtból nagy szerencsétlenségről írnak; e hó 1-jén este 6 órakor az ugynevezett zsidó-utczán egy fal omlott le, mely nagy zajt okozott. Erre az emberek kivonultak a házakból és el siettek, alig értek azonban az utczára, midőn két ház összeomlott és több nő, gyermeket zuzott össze. A házak egyike rég elhagyott volt, a másikban harminczkét ember lakott, kik közül majd mindnyájan részt meghaltak, részint kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek.

Mi ujság?

— (Étvös Lajos meghalt.) Lapunk olvasói számos közleménye után ismerik nevét. Ifjan, csaknem gyermekül még, egy kevéssé vonzó tudományszaknak, a régi könyv-észet- s irodalomtörténetnek szentelve erejét, korán magára vonta a szaktudós körök figyelmét fáradszathal buvárlatai, alapos dolgozatai s világos eszmenete és irályai

Küles „Bécs madartárlatból“ című képünkhez.

- I. kerület: Belváros
- II. „ Lipótváros.
- III. „ Országot.
- IV. „ Wieden.
- V. „ Margarethen.
- VI. „ Mariahilf.
- VII. „ Neubaub.
- VIII. „ Józsefváros.
- IX. „ Alergrund.
- 1. Kahlenberg.
- 2. Lipóthegy.
- 3. Bisamberg.
- 4. Duna.
- 5. Pozsonyi hegyek.
- 6. Heimbürg a Dunamentén.
- 7. Práter.
- 8. A világiállás tere.
- 9. Ferencz-József pálya-udvar.
- 10. Brigittensau.
- 11. Argarten.
- 12. Lipótvárosi plébánia templ.
- 13. Karmeliták kolostora.
- 14. Északi pálya-udvar.
- 15. Praterstern.
- 16. Ószekötő pálya a déli vasuttal.
- 17. Dunacsatorna.
- 18. Karmeliták temploma.
- 19. Rudolf kaszárnya.
- 20. Argarten-híd.
- 21. Tábor-ut.
- 22. Irgalmas barátok kórháza.
- 23. Práter-ut.
- 24. Dunagőzhajózási épület.
- 25. Fő-vámház.
- 26. Radeckzy-híd.
- 27. Korcsolyázó-egylet helyisége.
- 28. Művészeti és ipar muzeum.
- 29. Ringstrasse (kör-ut).
- 30. Ferencz-József kaszárnya.
- 31. Fő-posta épület.
- 32. Ferdinánd-híd.
- 33. Dominikánusok kolostora.
- 34. Görög n. e. templom.
- 35. Egyetemi templom.
- 36. Szt. István dóm.
- 37. Hoher Markt.
- 38. Marie am Gestade.
- 39. Skót templom.
- 40. Hof.
- 41. Szt.-Péter templom.
- 42. Graben.
- 43. Szt. Mihály temploma.
- 44. A Reichsrath épülete.
- 45. Fogadalmi-templom.
- 46. Lichtensteinpark képtárral.
- 47. Szerviták temploma.
- 48. Nagy kórház.
- 49. Geographiai intézet.
- 50. Országos törvénytűk.
- 51. A tanácsház helye.
- 52. Minoriták temploma.
- 53. Cs. kir. Burg.
- 54. Augusztiánus temploma.
- 55. Albrecht főherczeg csarnok.
- 56. Károly főherczeg emlékszóra.
- 57. Eugen herczeg emlékszóra.
- 58. Burgkapu.
- 59. Császári kert.
- 60. Albrecht főherczeg palotája.
- 61. Régi opera-ház.
- 62. Uj opera-épület.
- 63. Heinrich-udvar.
- 64. Künstlerhaus.
- 65. Kereskedelmi akadémia.
- 66. Zenede.
- 67. Erzsébet-híd.
- 68. Károly-templom.
- 69. Wien folyó.
- 70. Evangelikus iskola.
- 71. Múgyetem.
- 72. Ressel-emlék. (Ressel a csavar föltárlója.)
- 73. Obstmarkt.
- 74. Schwarzenberg emlékszóra és tere.
- 75. Lajos Viktor főhg palotája.
- 76. Schwarzenberg-híd.
- 77. Schwarzenberg-emlék.
- 78. Heumarkt-kaszárnya.
- 79. Gimnázium.
- 80. Gyógyterem.
- 81. Városi sétány.
- 82. Pénzverde.
- 83. Nagy vásárcsarnok.
- 84. Rokkantak háza.
- 85. Erzsébet-apáczkolostor.
- 86. Stükbohrrerei (a hol az ágyukat készítik).
- 87. Kertészeti társulat.
- 88. Vásárcsarnok.
- 89. Vilmos főherczeg palotája.
- 90. Koburg herczeg palotája.
- 91. Német lovag-rend kápolnája.
- 92. Franciskánusok kolostora.
- 93. Szt. Anna templom és a képzőművészet akadémiaja.
- 94. Kärntner-Strasse.
- 95. Salleriánusok kolostora.
- 96. Ambraser-gyűjtemény.
- 97. Belvédére (képtár).
- 98. } A muzeumok tere.
- 99. }
- 100. Paulusinek temploma.
- 101. Stubenthor-híd.
- 102. Karolina-híd.
- 103. Kapuczinusok kolostora és a cs. kir. sírbolt.
- 104. Neumarkt.
- 105. Bécs környéke.

által. Alig volt huszonnégy éves még, midőn a mellbaj áldozatává szemelte ki. Betegsége rohamosan fejlődött s e hó 6-kán reggeli 8 óraker véget is vetett munkájának és nagy reményekre jogosító fiatal életének. A vesztés fájdalma, mely még nagyobb mértékben a jövőre mint a jelené, sürget, hogy közelebből részletesebben emlékezzünk meg a fiatal tudósról s munkálkodása nem zsengeiről.

** (A képviselőház) márcz. 7-kétől kezdve délután, sőt este is tart üléseket. A tárgyalásokban azonban így sem haladhatnak előre. A szélső baloldal mindenkép meg akarja akadályozni, hogy a választási törvény ez országgyűlésen létre ne jöhessen. Ki is jelentették, hogy ha a kormány e javaslatot vissza nem veszi, minden egyes pontnál annyit fognak beszélni, hogy a már csak néhány hétig tartó országgyűlés e törvényjavaslat tárgyalását se fejezhesse be. Márcz. 7-én d. e. 10-től 2-ig s d. u. 5 óráig éjjeli egy óráig volt ülés, a melyet a napirend fölötti viták és névszerinti szavazások töltöttek be. Az ülések igen ingerültek, zajosak, annyira, hogy az elnök már lemondással is fenyegetőzött.

** (A Széchenyi-lakoma.) A nemzeti kaszinóban márcz. 5-én tartották meg az évenkénti Széchenyi-lakoma. Ez alkalommal a Széchenyi billikomot Szentiványi Károly őrítette ki, „a legnagyobb magyar emlékére.“ Vukovics Sebő toaszájában indítványozta, hogy Széchenyi életéről kimerítő mű készíttessék. A kaszinó tagjai éljennel fogadták ez indítványt, s egy bizottságot fognak kiküldeni, hogy az indítványról előterjesztést készítsenek.

** (Pesti boulevard.) A nagy köruton, mely az indóháztól kezdve a váci, országút és mészaros-utczán le a Dunáig fog terjedni, már megkezdék a munkát az indóház környékén. Még csak a kövezetet tépik föl, melyet két oldalt 3 ölnyi szélesre fognak készíteni, s aztán asphal burkolattal ellátni; a közepén 5 ölnyi széles gránit kövezet lesz a kocsik közlekedésére. A lóvonatu vasut sineit az ut két felén rakják el, s egészen új vízvezeték, légszesz és csatorna hálózatot készítenek. Két oldalt fákat is ültetnek.

** (A budai honvédek) eddig 6500 ft. gyűlt be.

** (Az első pesti gyermekmenhely javára) rendezett sorsjáték 14,803 ft 57 krral gyarapította ez intézet pénzalapját. A bizottmány nevében Jarmay Gusztáv köszönetet mond mindazoknak, kik szives részvételök által a jótékony vállalatot segítettek.

** (Keleti Károly) osztálytanácsost s a statisztikai hivatal főnökét, a népszámlálás körül szerzett érdemei elismerésül tiszteletbeli miniszteri tanácsosnak nevezte ki a király.

** (Névváltoztatások.) Janauschek Gy. pozsonyi lakos, Jánosi-ra, Chachinovich Endre pécsi lakos, Tarai-ra, Schashek Bálint magyar kir. államvasuti igazgatósági felügyelő és gyermekei „Csáki-ra, Kohaneky Lajos pesti lakos, Kálly-ra, Bovanché György szomoród-oklándi lakos pedig „Széplaki-ra“ változtatták vezetéknevüket.

** (Hangverseny.) Plotényi Nándor hegedűművész, Blaháné s mások közreműködésével márcz. 11-én esti 7 1/2 óraker a városi vígadó kis termében érdekes műsorozatu hangversenyt rendez. Jegyek kaphatók minden mű-kereskedésben s a hangverseny napján este a pénztárnál.

** (A nasi-vasi Pest alsóbb kévéházaiban) általános el van terjedve. Nem ezreke, vagy százakba játszik, mert a kik ezen próbálnak szerencsét, szegény emberek; hanem annál veszedelmesebb, mert rendszeren az utolsó pénzből fosztja ki az iparos segédet, vagy fiatal tanulót. Helyes tehát, hogy a városi kapitányság a fosztogatókra is kiterjeszti figyelmét. Márcz. 1-jén éjjelis az „aranykék“ utczában levő „hét választó fejedelem“ nevű kávéházban levett meg a rendőrség ilyen bankot, mely körül vagy 30 ember állott. Hanem abban a pillanatban, midőn a biztos a játszó asztalnál meg-

jelent, a gázt hirtelen elzárták, s a sötétben csak 13 frt 30 kr jutott a törvény kezébe. A jelenlevők egy része pedig az ablakokon át megillant. A bankot Lipp István kötélvérő, Csabay Károly ügyvédjelölt és Hös Ignác adták.

** (A lipótmezői orsz. tébolydában) már annyira megszaporodott a betegék száma, hogy közülök 150-et az irtalmas barátok budai körházában kellett elhelyezni.

** (Üngyilkosság egy vasúti wagonban.) Február utolsó napján, a reggel 10 óraker Bécsből érkező vonat egy másodosztályu kocsiából egy elegánsan öltözött ifju ember mély sebbel a nyakán kiugrott és azonnal összerogyott. Az öngyilkos a pozsonyi alagut sötétiségét arra használta föl, hogy magát meggyilkolja, a mi azonban nem sikerült teljesen. A szerencsétlen Sina báró egy számvizsgálója volt, ki épen a báró jószágaira utazott és egy örüllési rohamban véget akart vetni életének. Vele utazó apja a kórházba szállította, de életéhez semmi remény.

** (Leányrablás.) A főtervénszék Mozsik Jánost fel évi, Mozsik Miklóst pedig három havi börtönrre ítélte ama merényletükért, mely szerint Szent-Domján a 16 éves, szép Dema Floriciát az utcán erőszakkal elakarták rabolni, mit azonban a leány sikoltozására összegyűlt falu népe meggátolt.

** (Egy munkás temetése.) Egy bécsi gyárban szerencsétlenség következtében meghalt egy munkás, ki a munkás-egylet tagja volt. Febr. 25-én a munkások nagy számmal jelentek meg a temetésre vörös lobogóval. Eleinte nem akarták tűrni, hogy a koporsóra kereszt tétessék, de végre belenyugodtak és a menet, élén a vörös lobogóval, megindult. A munkások beszélgetve és szívarozva mentek a koporsó előtt. Midőn a menet a templomhoz ért, a munkások a beszentelés alatt nem vették le a fővegeiket, hanem nyugodtan szívaroztak; azonban a temetőben nem engedték meg, hogy a sírásó a szokott imádságokat elmondja, hanem helyettük egy szabadságdalt énekeltek.

** (Elkobozott pipák.) A csehek arra az ötletre jöttek, hogy oly pipákat gyártsanak, melyekbe az 1871-iki szept. 12-iki királyi leiratnak a cseh jogokat elismerő szavait véssék. Több gyárban készítettek ilyeneket, hanem a rendőrség el is kobozta valamennyit.

† (Halálozások.) Gonda László, Békés város országgyűlési képviselője, alig 7 napi betegség után tüdőszélhűdésben meghalt. Több évig a békési gimnázium tanára volt, s számos tanügyi dolgot is jelent meg a Schvarcz Gyula által kiadott szakkalokban. 1868-69-ben az „Évnyegyedi Szemlé“-t szerkesztette, majd pedig az „Uj Korczak“-ot. — Nábrácsky Antal nyugalmazott főispáni helyettese e hó 3-án hunyt el N.-Váradon. — Benyó Mihály bihari vizsgáló bíró s 48-ki honvéd. — Feldmann Mór nagyváradi orvos. — Simoncsics J. földbírtokos és volt pestmegyei képviselő szintén e napokban hunytak el.

— (Nyilvános köszönet.) A dunamelléki reform. tanári gyámegylet alapítójának javára febr. 25-én rendezett, s minden tekintetben teljes sikert aratott zenelődés minden egyes működő tagjának a midőn legszivesebb köszönetemet nyilvánítanám, reménylen nem sértem meg a nemesebb adakozók önzetét, kik felülteszeikkel 270 forintnyi tiszta jövedelemhez juttatták az egyletet, ha itt a nyilvánosság terén szintén forró köszönetet mondva adakozásukért, a felülteszett összegük kiírásával nevüket közé teszem. Felülteszték pedig: Özv. Márkus Eleknek 10 ft és 1 ft 70 kr értékű tallért. Dr. Halász Géza, Gencsy Géza, Szilágyi Sándor ügyvéd 10-10 forintot; Kocsi Sándor nyomdász 10 ft és a szükséges nyomtatványok, melynek értéke 9 ft 50 kr volt, ingyen való kiállítását; báró Vay Elemér, Eggert József főmérnök egyenként 8 ft 50 kr, gróf Vay Tibor 8 ft; Gyömrői Vilmos 7 ft; Hajós József, Kovács S. Endre, Gönczy Pál, Darányi Ignác, Véghe Ignác, Szalacsy Farkas, Bárczay Elemér 5-5 ft. Török Pál superintendens, Lendvay Lajos, Takács János, Zeyk József egyenként 3 ft 50 kr. Burian László 3 ft. Benedikty Györgynek és Bay Ferencz képviselő 2-2 ft. Tolcsy Nagy Gedeon és Egressy Sámuelnek egyenként 1 ft 50 kr. Giczei Lajos, Schwiedland Frigyes, Véghe Sándor reform. lelkes Turkevből 1-1 ft. Hrdtu József, Biróy Béla 50-50 krt. Kandó Lászlónak egy 1 ft 10 tallert. — Pesten 1872. márcz. 6. — Vámosy Mihály, igazgató tanár.

Nemzeti színház.

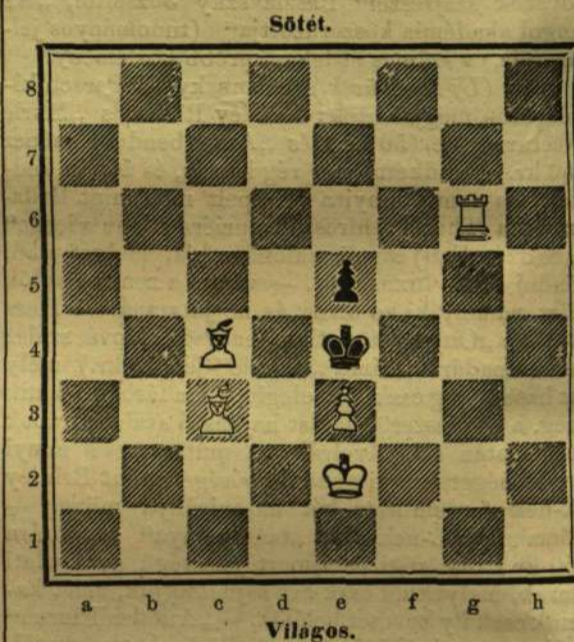
Péntek, márcz. 1. Előszőr: „Színre színt.“ Eredeti vigjáték 5 felv. Irta Rákosi Jenő. Szombat, márcz. 2. „Don Juan.“ Opera 2 felv. Zenéjét szerette Mozart. Vasárnap, márcz. 3. „A strike.“ Népszínmű 3 felv. Irta Szilgietti és Balázs. Hétfő, márcz. 4. „A miniszterelnök előszókjában.“ Dramolet 1 felv. Irta Hahn R. — „A nyolcadik pont.“ Vigjáték 1 felv. Murger után Szerdahelyi. — „A miniszterelnök bájja.“ Vigjáték 1 felv. Irta N. N. Kedd, márcz. 5. „A vindorsói vig nők.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerette Nicolai. Szerda, márcz. 6. „Reggeli előtt.“ „Egyetlen leány.“ Vigjátékok 1 felv. Irta Gr. Fredro Sándor; ford. Radnótfáy. — „Egy józama piquet.“ Vigj. 1 felv. Franciaából N. N. Csütörtök, márcz. 7. „Az árny.“ Opera 3 felv. Zenéjét szerette Flottow.

Szerkesztői mondanivaló.

— Dálnoki. A versen meglátszik, hogy egy prózai munka kivonata. Annak a mi eredetileg volt: ér-e valamit? nem tudjuk. De hogy versnek nem ér semmit, annyit mondatunk. — S. S. „Tekintetes szerkesztő ur! Ugyan megjárná-e ez a vers? Bizony, tekintetes poéta ur, ez nem járja meg. — Falsi. Hagyjon békát a lantpengetésnek. A szent Dávid hárfájának hangolása talán jobban sikerül; ohajtjuk legalább, hogy úgy legyen. — Szecsény. Pusztai. Gondolójai volnának; de nem bír a nyelvvel, kivált a költői nyelvvel. A kifejezés erőlköve sántikál mindig a gondolat után. — Bodrogyi. „A reményhez.“ Hányszor eldaldolták ezt már s hányszor jobban, szebben! — G. Szk. A két költemény közül kiválasztottuk azt, melynek tartalmasága jobban összehangzik a külforma és hangulat költőiségeivel. A másik is érdekelt tárgyánál fogva, de kevésbé elégett ki s azért közlésre emennek adtuk előnyt. — M. Sziget. Sz. I. Az érdekes küldeményt köszönettel vettük.

SAKKJÁTÉK.

641-ik sz. f. — Farkas Bertalantól (Homonnán.)

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

A 636-ik számú feladvány megfejtése.

- (Galambos Lászlótól Kecskeméten.) VII. Söt. 1. He4-e2 . . . . . d7-d6 2. Be7-e8 . . . . . d6-e5 3. Be8-d8 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Miskolcon: Csanthe József. — Jászberény: Galombos István. — Károlyváros: Kacsó Lajos. — N.-Sza-lontán: Kovács Albert. — Homonnán: Farkas Bertalan. — Pesten: Szerényi Béla. — Vácot: Roszteller Keresztély. — Gelén: Glesinger Zsigmond. — A pesti sakk-kör.

Melléklet: Előzetési fölhívás a „Nefeletj“ szépirodalmi és divatlap 1872-ik folyamára.

TARTALOM.

Bartal Antal (arckép). — Téli végén. — Hamupipóke (folyt.). — Bécs madártávlatból (két képpel). — Az élet — Sínvakság. — Egyezleg. — Tárház: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (I. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Legujabb kombináció

részvényekben, melylyel most a t. cz. közönség elé lépek, 2 csoportból, négy-négy legjobbnak ismert sorsjeggyel áll, melyeknek évenként 32 huzásuk van és a befizetés tartama alatt 48 ft. kamatot hoznak. Ez oly összeállítás, mely minden eddigieket felülmúl és még semminemű intézet, bank- vagy váltóháztól nem nyújtott; miután még a nagyszerű nyeresemény-chance-ok és óriási kamatfelvezet mellett kötelezem magam a B. csoportban foglalt 1860-iki sorsjegyet, hat sorozata kihuzatik, 450 ftal visszaváltani. Így tehát minden résztvevőnek minden esetben 100 ft. készpénze és külön 3 eredeti sorsjegye marad tiszta hasznul.

- A. csoport 1 magyar dijsorsjegy, évenként 4 huzás, főnyeremény 250,000 ft. o. é. 1 teljesen befizetett 400 freos török sorsjegy, évenként 6 huzás 600,000 fre. 1 braunschweigi 20 talléros sorsjegy, évenként, 4 huzás 80,000 tallér. 1 szász-meiningeni sorsjegy, évenként 3 huzás, 25,000 ft. ezüstben. E csoport évenként 6 ft. kamatot hoz és 17 huzása van, fizetendő 16 részletben 20 ft-ával 33 " 10 " B. csoport 1 1860-ki államsorsjegy, évenként 2 huzás, főnyerem. 200,000 ft. 60,000 ft. 1 teljesen befizetett 400 freos török sorsjegy, évenként 6 huzás. 1 braunschweigi 20 talléros sorsjegy, évenként 4 huzás. 1 szász-meiningeni sorsjegy, évenként 3 huzás. Ezen csoportnak évenként 10 ft. kamata van és 15 huzása 17 részletben 20 ft-ával 35 " 10 "

Mindkét csoportnak évenként 32 huzása és a befizetés alatt 48 ft. kamata van. Még meg kell jegyezmem, hogy mind a két csoportnál a résztvevő az első részlet lefizetése után egyedül játszik az egész nyeresemnyre s nem kell ez utóbbit mással megosztani. Huzási sorozatok ingyen küldetnek és minden nagyobb nyerő táviratilag értesítettik. Vidéki megrendelések utánvéttel eszközöltetnek.

Fischer M. L.

váltóháza a „Fortunához“, hatvani-utca 16. szám Pesten.

AZIENDA ASSICURATRICE Triesztben, az osztrák-magyar bir. legidősb biztosítási intézete, fenáll az 1822-dik év óta, jótállási tőke nyolczmillió ft., teljesít mindennemű biztosításokat

- a) tűzkár ellen: épületekre, ingóságokra, gyárakra, mindennemű készletekre, gabna- és takarmány-kazalokra; b) jégkár ellen: a biztosított összeg teljes megtérítése mellett a kár belesőle után; c) az ember életére: minden gondolható módozatok és előnyös csoportosítások szerint, u. m.: halálózási biztosítások, mely szerint a biztosított tőke, a biztosítottnak bármikor bekövetkező halála után kifizetetik. Kölesönös biztosítások — közönségesen férj és nő között — miután a biztosított tőke, az egyik vagy másik résznek bármikor bekövetkező halálakor a túlélőnek azonnal kifizetetik; gyermek-kiházasítások, valamint gyermekek és az agkkor javára történő biztosítások és életjáradékok; d) kölesönös tulajési egyesületekre; e) balesetek ellen, melyek az ember testét és életét érhetik. Az Azienda jutalék-díjai 50 éves üzleti tapasztalaton alapulnak, és az esetleges veszélyeknek megfelelőleg a legolcsóbban állapítottak meg, oly módon, hogy oly tárgyak, melyek semmi vagy csak igen csekély mérvben vannak tűzveszélyeknek kitéve, külön rovat alá esnek és vétetnek tekintetbe; ezenkívül nagyobb mezei gazdák és birtokosok különös kedvezményben részesülnek. Az életbiztosítási díjak eleitől fogva, a biztosító-felek kora szerint 5-6 százttalval olcsóbbak voltak, mint bármely más társulatnál. Előforduló károk haladéktalanul liquidáltak és azonnal kifizetettek. Másnemű tudósításokat az „Azienda“-mnden nagyobb helységben létező ügynökségei adnak. Oly helyeken, hol az Azienda ügynökségei kel még nem birna, szinte szerveztetni fognak azok is, ezek elnyerésére cselező ajánlatok az Azienda magyarországi képviselőségéhez Pestre irányzandók. Az Azienda Assicuratrice magyarországi képviselősege LICHTENBERGER. THALY.

Dr. Pattison köszvényvattája,

a legjobbnak elismert gyógyszer a köszvény s csúzok minden nemei ellen, u. m.: arcz-, mell-, torok- és fogfájdalmak; továbbá fej-, kéz- és térdköszvény, tagszagadás, haigerincz és agyek stb. fájdalmak ellen. — Egy csomag ára 70 kr., félcsomagé 40 kr., és kapható Pesten: Török József gyógyszerésznél, király-utca 7-dik sz. alatt; Aradon: Bokor Antal gyógyszerész; Pozsonyban: Henricl F. gyógyszerész uraknál.

Kovácsolt, hatóságilag megvizsgált tized-mérlegek, négyzögletűek (8 évi jótállás mellett). Horderő: 1 2 3 5 10 15 20 25 30 40 50 mázsa. Ára: 18 21 25 35 45 55 70 80 90 100 110 forint. Sulygyen-mérlegek (5 évi jótállás mellett). Horderő: 1 2 4 10 20 30 40 50 60 70 80 font. Ára: 5 6 7.50 12 15 18 20 22 25 27.60 30 forint. Barom-mérlegek vas-korlálttal és sulyokkal (10 évi jótállás mellett). Horderő: 15 30 25 30 40 50 mázsa. Ára: 150 170 200 230 300 350 forint. Hid-mérlegek (10 évi jótállás mellett). Horderő: 50 60 70 80 100 120 150 200 300 500 mázsa. Ára: 350 400 450 500 550 600 650 750 900 1200 forint. Továbbá minden más mérleg és sulyok. Megrendelések, a pénzüsszeg beküldése vagy utánvét mellett azonnal fogantositatnak: 1202 (14-50) Bugányi L. és társa, mérleg- és suly-gyárosok Bécsben. Raktár: Städt, Singerstrasse 10-dik szám. Gyár: Margarethen, Griesgasse 26-dik szám Bécsben.

HETI-NAPTÁR. Table with columns for days of the week, months, and specific dates. It includes details for Catholic and Protestant calendars, and lists various events and dates for the month of March.

Löwinger A. és Társa

papir-kereskedése
 Posten, hatvani-utca 6. sz., a „tanulóhoz“
 ajánlja a következő alkalmi cikkeket:

Levélpapírok.
 100 db. nével dombornyomat 50 kr.
 100 levél és 100 boríték dombornyomattal 1 ft., 1 ft. 20 kr.
 100 db. monogrammal szinnyomattal 1 ft. 40 kr., 1 ft. 80 kr., 2 ft. 50 kr.
 100 levél és 100 boríték, mindkettő monogrammal 2 ft. 80 kr., 3 ft. 50 kr.
 100 levél ezéggel, fekete nyomat 80 kr., 1 ft. 20 kr.
 100 levél és borítékhoz díszes doboz adatik.
 1 rizsma, 960 levél negyedrében, ezéggel fekete nyomat 7, 8, 12 ft.
 1000 boríték csúpi papírból, negyedré a ezéggel fekete nyomatban 5, 6 ft.

Látogató-jegyek
 à la Minute.
 Színes nyomatban 100 db. finom fehér bristolpapír 50 kr.
 100 db. finom színes karton 80 kr.
 100 db. finom francia félfényű papíron 1 ft.
 100 db. könyvmatu finom kettősfényű vagy bristol papíron 90 kr.
 Minden további sor 10 krral több.

Levélpecsét-bélyegek.
 1000 db. aranynyomat 2 ft. 50 kr.
 1000 » veres 2 ft. 75 kr.
 1000 » domborbetűkkel két színben 3 ft. 75 kr.
 Minden további ezer 50 krral olcsóbb.

Nagy választék mindenféle üzleti, jegyzéki és másoló könyvekben. Nyomdai munkák megrendelés szerint a lehető legolcsóbb áron. Levélbeli megrendelések utánvétel mellett teljesíthetnek.
 A fent elsorolt mennyiségekben kívül — kevesebb nem rendelhető meg. 1258 (2-4)

Mellbetegeket

értesitem arról, miszerint mellbetegek, különösen mellfájás, rekedtség, köhögés, nehéz lélegzés, egy igen szakértő és gyakorolt háziorvos által sikeresen gyógyítottak.

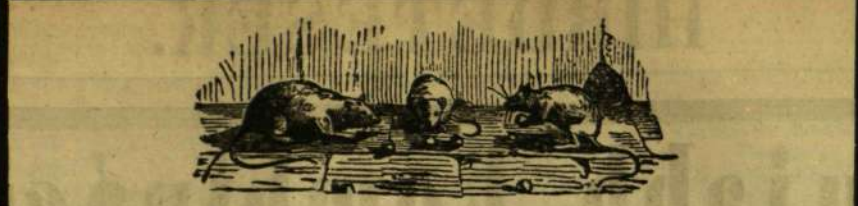
Rendelvényi órák:
 délután 2-től 4-ig.
 Bálvány-utca 6. szám, 2. emelet (ezelől vacsi-ut 24-ik szám.)

ERNST L.,
 homöopath-orvos és szülész.
 1045 (46-50)

Nyelvezdők kiadás
 (magyar nyelven negyedik).

A nemi élet titkai s veszélyei.

Értekezések a nemzés és nemi betegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjairól. 1151 (7-12)
 Függelékkel a bujakeri ragályzástól és Dr. Rod et, lyoni orvos ragályelleni legbiztosb óvszeréről,
 a férfi és női ivarszerek bonctani ábráival.
 Ára: 1 uforint.
 Postán megküldve 10 krral több; utánvétel 4 krral több.
 Megrendelhető szerzőtől következő cím alatt:
Dr. Elber V. P.
 Pesten, József-utca 66-ik számú saját házában.

Gyors és biztos kiirtása a **patkányok és egereknek,** az ő Felsége első Ferencz József császár által egy kizárólagos szabadalommal kitüntetett **patkánymérég által,** mely valódi minőségben kapható:
 Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7-ik szám. — Továbbá a birodalom legtöbb fő- és mezővárosaiban. 1245 (5-9)
 Ára egy darabnak 50 kr. a. é.

1000 frt fogadásul!

hogy az egész birodalomban és sok más országban senki sincs, ki miként

Brauswetter János

chronometer- és másra SZEGEDEN szőlővárosában 12 éven át külföldön és a francia Sveicz legjobb órágyárában és óraművészet minden titkait magáévá tette, a hozzávaló gépeket beszerezte, és azután Münchenben az elméleti és gyakorlati vizsgálatot addig meg senki által meg nem közelített eredménnyel letette volna; ki továbbá üzlete 22 évi fönállása óta annyi órát, és mindezeket, újakat egy mint javításokat, saját találmányú gépek és eszközök segítségével, 40 évi tapasztalás alapján, saját vezetése alatt oly jó állapotba helyezte, és személyesen, a zsebrókat, függő vagy fekvő, egy szóval minden helyzetben és rázkódásokban oly arányosan és pontosan szabályozva adta volna át a t. cz. közönségnek, mint azt ő tette, és jövőben is tenni fogja. 1254 (2-0)

Azonfölül tölem minden óra vejeje egy 10 évi, és minden javítás megrendelése 5 évi írásbeli jótállásról szóló iratot kap, használati utasítással együtt.
 Hogy a mondottak folytán óráim minden tekintetben a legjelesebbek, legpontosabbak és legújításosabbak, az magától értetlik.
 Igen gyakran ismétlődött utárendeles és dicserőlevek cs. k. katonai és polgári egyenektől, valamint órásktól, még fővárosokból is, bizonyítványok, bizonyítékok töménytelen száma, mik a mondottak igazságát megerősítik, nálam megtekinthetők. Segédek nagy száma, kik nálam dolgoztak és tanultak, ezt szintén bizonyíthatják.
 Arany- és ezüst órák, láncok, a m. kir. ellendri hivatal által megvizsgáltatvák, és minden nembn dús és legdíszesb választékban kaphatók.

Férfi órák.	Frt.	Hölgyórák.	Frt.
Ezüst henger-óra 4 rubinnal	10-12	Ezüst henger-óra 4 és 8 rubinnal	13-18
» arany szegélylyel,		Arany henger-óra 4 és 8 rubinnal	25-30
» ugrólappal	13-14	» detto, zománczoza	31-36
» dupla tokkal	15-17	» detto, arany fedéllel	36-40
» kristályüveggel	14-17	» detto, zománczoza gyémánttal	42-48
» horgony-óra 15 rubinnal	16, 18-20	» detto, kristály-üveggel	42-45
» horgony-óra dupla tokkal	18, 20-24	» detto, dupla tokkal 8 rubinnal	38-48
» angol horgony-óra kristály-üveggel	18, 20-24	» detto, zománczoza, gyémánttal	58-65
» ugyanazok dupla tokkal	23-28	» horgony-óra	45-48
» tábori horgony-óra dupla tokkal	22-28	» » kristály-üveggel	56-60
» valódi horgony remontoir fül-nél felhuzható kristály-üveggel	30-35	» » dupla tokkal	50-56
» ugyanaz dupla tokkal	35-40	» detto, zománczoza gyémánttal	70-80
Arany horgony-óra 3. sz. 15 rubinnal	36, 38, 46-60	» Serkentő, órával együtt 7, mely gyertyát is gyújt 9 ft., 8 napos 13 ft.	
» horgony-óra dupla tokkal	55, 58, 60	» Ezenkívül minden egyéb kívánható óra kapható, egy munkás-órák is.	
» arany fedéllel	60, 65, 70-100	Inga-órák legnagyobb raktára.	
» horgony-óra kristály-üveggel	44-70	Mindennapi felhuzással	10, 11, 12 ft
» ugyanaz dupla tokkal	65-100	Minden 8 napi felhuzással	16, 18-26
» valódi horgony remontoir	65-100	Óra- és főlóra-ütéssel	30, 33, 35
» ugyanaz dupla tokkal	100-200	Negyed- és óra-ütéssel	50, 55, 60
		Havi regulátorok	30-36
		Inga-órák bepokolásáért	1 ft. 50 kr

Ezüst óraláncok 3-8 ftig, hosszuk 6-15 ftig, 3-mas számú aranyláncok rövid 18-70 ftig, hosszu 35-100 ftig. Minden áru gyűrűk és egyéb ékszer, egy talmi-arany, bronz- és acél-láncok is. Tártyák, melyek nem tetszenének, kicserélhetnek.
 Órák, arany s ezüst a legmagasb árig cserébe elfogadtnak. Vidéki megrendelések a pénzösszeg előleges beküldése vagy utánvétel mellett pontosan teljesíthetnek

Egri legjobb szőlőveszszók.

1000 kétéves töves kék kadarka . . . 12 forint. oszt. ért.
 1000 kétéves töves fehér francos . . . 15 » » »
 1000 sima . . . 6 » » »
 1000 » kék kadarka . . . 4 » » »
 100 koránérő kék Oportó . . . 1 » » »
 100 különféle asztali csemege fajok . . . 2 » » »
 Rendelvényeket vagy egyenesen, vagy **Liedemann J. S. Frigyes** nagykereskedő hához Pesten kérem czimezni. Megrendeléseknél 30%-től mint előleg beküldendő. Különösen megjegyzendő, hogy a küldemény gyorsáru (Eilgut)-ként vagy csak közönségesen eszközöltessék. Vasútiállomás **Füzes-Abony**.
Eger, február 1-jén 1872.
Sir Antal,
 szőlőbirtokos.

Figyelmeztetés a szülőknek!

Ezzel a t. cz. szülőknek figyelmében ajánlom az általam 7 év óta készített és sikerrel használt

„Gilisza-csokoládét,”

mely nemcsak biztos hatása által minden ily nemű találmányt fölülmul, de egyszeremind a gyermekeknek kellemes ízénél fogva igen könnyen beadható; lehet szárazon, tejben vagy vízben feloldva, vagy más étel közbe keverve beadni, a nélkül, hogy azáltal legkevésbé is vesztené hatásából.
 1 db. ára 20 kr., postán küldve 10 krral több.
 1144 (26-26)

Sipőcz István,
 gyógyszerész Pécsent.
 Kapható Pesten: **Schopf** és **Brezsányi** uraknál, Mária Valeria-utca.

Muraközy László,

köz- és váltóüggyvéd s volt postmegyei főügyész, barátival s ismerőseivel tiszteletteljesen tudatja: hogy folyó évi február 15-ke óta lakását a **czukor-utca 5. sz. házba helyezte át,** s ugyanitt ügyvédi irodáját újból megnyitotta. 1255 (3-3)
 Kelt Pesten, 1872. febr. 20-án.

Cs. és kir. szabadalmazott, a maga nemében egyetlen hatásos **patkány- és egérlirtószér.** Egy bádog doboz ára 1 ft., 6 doboz 5 ft. o. é.

Cs. és kir. szab. gyökere-senható **poloska-irtószér,** butorok számára. Egy üveg ára 40 kr. 6 üveg 2 ft. o. é. Föfülmulhatlan hatású **poloska-irtószér,** falazat számára. Festésnél, meszelésnél vagy falak mázolásánál a festékbe, mészbe vagy vakolatba keverésére alkalmas. Egy pintes üveg ára 1 ft., 6 pintes üveg 5 ft. o. é. 1 pintes üveg elég-séges egy középnyagyságu szobára.
Specialitás, kitűnően biztos és gyökere-senható **sváb-bogar (Heimchen) irtópor.** 1 csomag ára 30 kr., 6 csomag ára 1 ft. 50 kr.
Valódi persarovar por, a bolhák, molyok, legyek, hangyák stb. kiirtására. Egy nagy üveg ára 40 kr., 6 nagy üveg 2 ft. o. é. — Egy kis üveg ára 20 kr., 6 kis üveg 1 ft. o. é.
 A legcélszerűbb megrendelések is, a illeték beküldése vagy utánvétel mellett, pontosan teljesíthetnek. Minden cikkhez a szükséges használati utasítás mellékelve van.
 Nagybani árszabályok a t. cz. gyógyszerész és kereskedő urak kíváná-tára díj- és bérmentesen megküldetnek.
 Alóirtó gyár, kölcsönös meg-egyezés folytán, egyszeremind városi há-zak, falusi birtokok, gyárak, áruaktá-
 rak, kórházak és egyes helyiségeknek személyzete által a nevezett fergektől megisztítására kezesség mellett vállal-kozik. 1152 (22-24)
 Azon hathatós eredmények kö-zül, melyek fereg-irtó szereim alkalmazá-sa által elértettek, csupán a következő-
 ket vagyok bátor kiemelni: a magy. kir. miniszter-elnökség és magy. kir. belügy-miniszterium palotái; továbbá Festetich Agoston és Festetich Dénes grófok pa-lotái stb. stb.
 Számos megrendelést vár:
REISS B.,
 magyar. kir. szab. vegy-szerek gyára a fergek gyökere kiirtására
 Pesten, három korona-utca 9. sz.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyszer hasznított petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetőmennyeket elfogad Bécsben: **Oppelk Alajos,** Wollzeile Nr. 22. és **Haasenstejn és Vogler,** Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

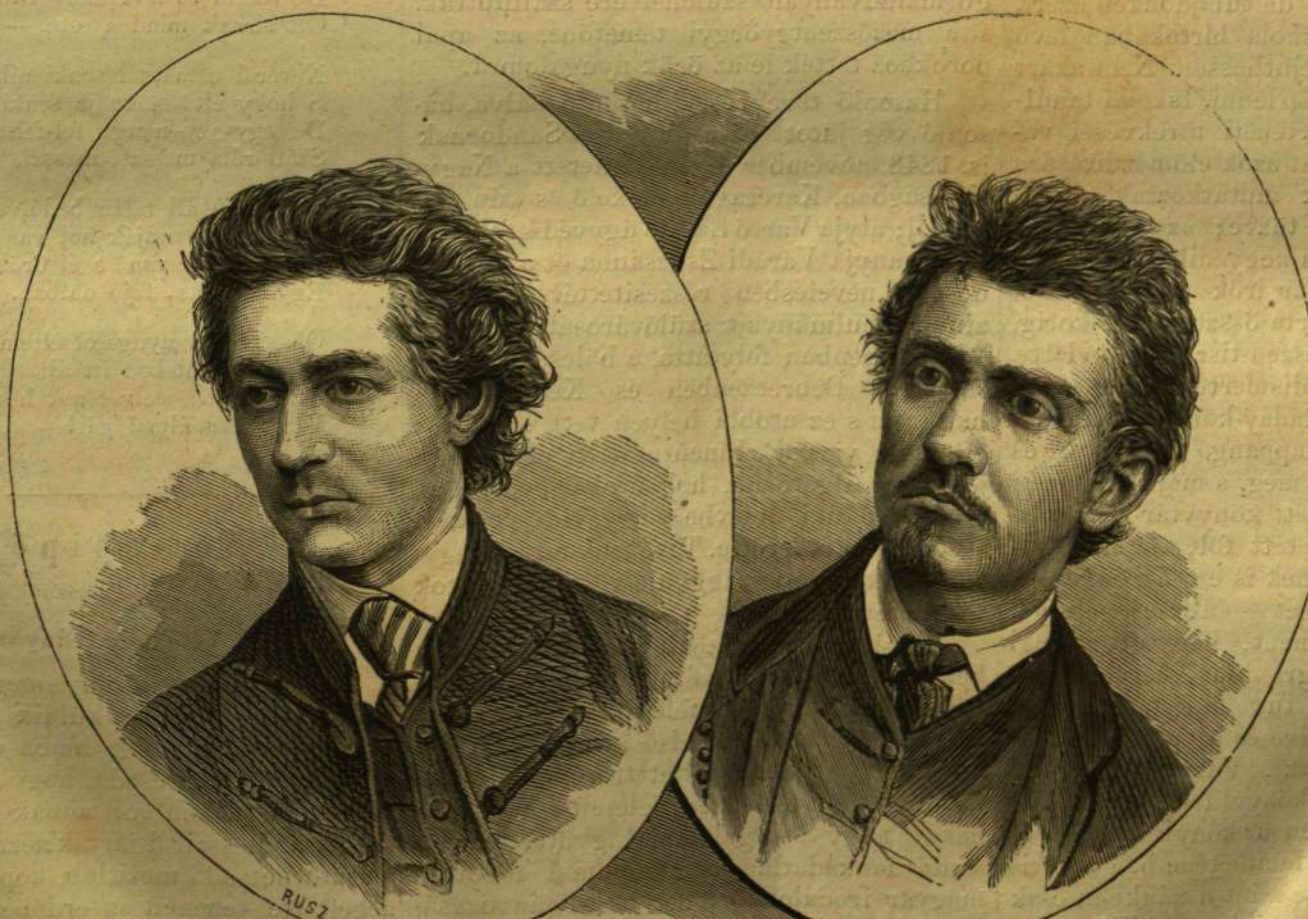
Eötvös Lajos és Varró Sándor.

(1848-1872.) (1848-1870.)

Két fiatal, nagy reményekre jogosító, de korán elhunyt író emlékének szenteljük e sorokat, kikben irodalmunk jövőjét rabolta meg a halál. Kora halálukon kívül is sok közös vonás állítatja őket egymás mellé velünk e lapokon. Mindkettő, abban az életkorban, mikor a készülő író még a költészeti zsengek szapora termelésében szokta próbálgatni tehetsége pelyhedzőszárnyait, a komoly tanulmányok felé fordulva oly irodalmi s tudomány-ágra szentelte összes tehetségeit, mely rendesen csak az

eredetibb kor kedvele szokott lenni azon keveseknél is, kik azt nálunk egyáltalában művelik. Mindkettőt a zirodalomtörténet tanulmánya vonzotta, és pedig nem a kész vagy részben földolgozott anyag rendezésére s mások nyomdokainak tovább tapodására, hanem aforások buvárlatára, új nyomok földerésére, porlepte adatok kutatására s önálló saját ítélet alkotására. Ritka tünemény a gyermekorból iskolai tanulmányokból még alig kilépett ifjakknál, oly tudomány-ágban kivált, mely a régi könyvészet száraz s rendesen unalmasan tartott mezejére van utalva. De minden tudományban, kivétel nélkül, meg-

van az az áldása, hogy ha száraznak s unalmasnak látszik is a vele komolyan nem foglalkozó s csak felületesen és kívülről szemlélő előtt, a benne elmerülőnek előbb nem is sejtett gyönyört nyújt s egész szenvedélyességgel fokozhatja az érdeket maga iránt. A számtan mint a könyvészet, a philosophia mint a nyelvészet, a régiségtan mint a heraldika, csak annak tetszik ridegnek, a ki nem ismeri; megismerve, elmerülve részleteibe, magával ragadja a lelket, s a szaktudós a maga szaktudományát a

EÖTVÖS LAJOS. VARRÓ SÁNDOR.

önáldozattal nevelték gyermekeiket. Lajos hatodfélé éves volt, midőn 1853-ban szülőhe lyén az elemi iskolába föladták s fékezhetlen tanulási vágyának az első táplálékot nyújtották. Ot év múlva a pápai főiskola I. gymnáziumi osztályába lépett. S még nem volt 16 éves, mikor első irodalmi kísérlete, egy pápai levél alakjában, a „Politikai Ujdonságok“ 1864-iki folyamában megjelent. De e vidéki levélnél nagyobb sulyt helyezett arra, hogy már 1865-ben, tizenhét éves korában, egymás után több irodalomtörténeti tanulmány nyal lépett föl. Ilyenek voltak: „Petőfi ifjúkori kísérletei,“ kiirva a pápai önképző-társulat évkönyvéből (a „Koszoru“-

van az az áldása, hogy ha száraznak s unalmasnak látszik is a vele komolyan nem foglalkozó s csak felületesen és kívülről szemlélő előtt, a benne elmerülőnek előbb nem is sejtett gyönyört nyújt s egész szenvedélyességgel fokozhatja az érdeket maga iránt. A számtan mint a könyvészet, a philosophia mint a nyelvészet, a régiségtan mint a heraldika, csak annak tetszik ridegnek, a ki nem ismeri; megismerve, elmerülve részleteibe, magával ragadja a lelket, s a szaktudós a maga szaktudományát a